

Bajtársi

Hírlevél

XXIV. évfolyam 2021/2. szám

A kiadvány térítésmentes, sokszorosítható

A Bajtársi Egyesületek Országos Szövetségének időszakos kiadványa

Az emlékezés új fejezete

8. oldal

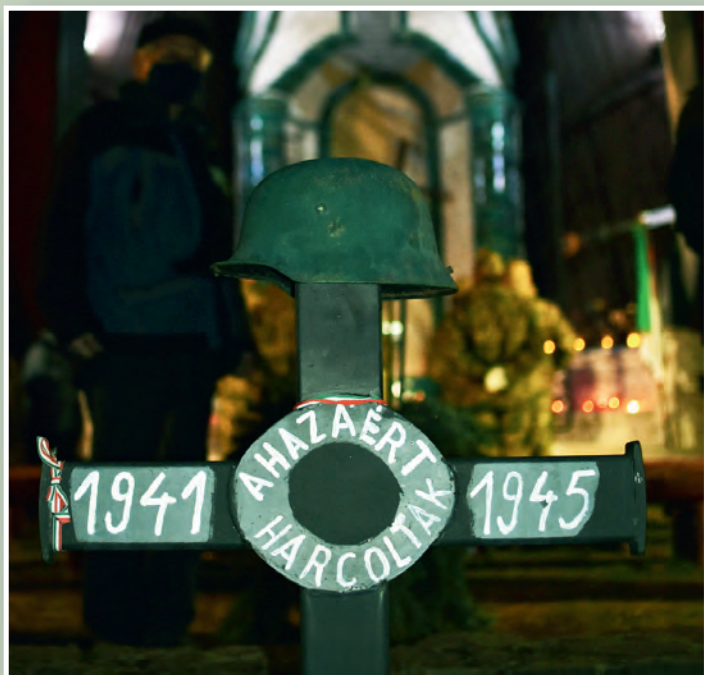
„Gondolatok a könyvtárban”

14. oldal

Tisztelet a hősöknek, emlékük őrzőinek

25. oldal

Add meg minden napnak az esélyt, hogy életed legszebb napja legyen! Mark Twain szavaival kívánt a minap jó reggelt a honvédségi közösségi oldal. E gondolat ébren tartói most szolgálnak. Értünk. Obsztosokért. Márciusi idusaink, húsvétjaink nyugalmáért. A vírus szorítása fellebbenti a legjobbat és a gyengeséget. Segítségül mostanában a csillagokat is befogják a közvilágításba. A messzire világítók mutatják meg, milyen gyorsan telik el ama nap. Hogy ne ébredjünk rá megkésve, az nem a nap, hanem az élet volt...

(FOTÓ: K. G. ÖRMESTER, MH2KRDD FB-OLDAL)

Honvédelem – napról napra

Forradalmunk és szabadságharcunk hadügyminisztere, Mészáros Lázár altábornagy kézikönyvecskéjében írta: a katonaság „azon tiszteletre és becsülésre méltó tekintélyes rend, mely a haza védelmére és oltalmára rendeltetett.”

Az immár 173. születésnapját üülő honvédség ma sem „rendeltetett” másra. Februári évértékelő és feladat-szabó értekezletén Benkő Tibor honvédelmi miniszter mondta: „Az ország fegyveres védelme és más általános katonai feladatok mellett az a legfontosabb, hogy a nemzet szolgálatában álló katonák az emberek egészségének védelmét legjobb tudásuk szerint segítsék.”

(Az értekezleten részt vett többek között a BEOSZ elnöke, Hazuga Károly ny. altábornagy is. A szerk.)

Akkor „tisztá volt a kép”, ma a még mindig ismeretlen vírus mossa el a kontúrokat. Más idők, más helyzetek, de egyben azonosak: most sem engedhetünk a '48-ból.

Tavaly, hangzott el az értekezleten, a járvány elleni védekezés közben más célokat is sikerült elérni. A hon-

védelmi és haderő-fejlesztési program részeként a szervezetfejlesztés, az eszközbeszerzés folyamatos volt. Hazánkba és az alakulatokhoz érkeztek Leopard 2 harckocsik, ZLIN kiképző repülőgépek, páncéltörők, és sorolhatnánk. Bebizonyosodott: a honvédelmi költségvetés évről évre elősegíti, hogy Magyarország erős, meghatározó honvédelmi erővel, képességgel rendelkezzen, és 2030-ra a térség meghatározó ereje legyen. Az önkéntes tartalékos rendszer speciális önkéntes tartalékos formája is sikertörténetnek bizonyult: a járvány miatt kidolgozott

gazdaságvédelmi akcióterv részeként eddig 1300 embernek biztosított munkát, megélhetési lehetőséget.

Az idei év legfontosabb feladatai-ként a tárcavezető egyebek mellett a koronavírus-járvány elleni védekezés teljes körű ellátását, a honvédelmi és haderő-fejlesztési program folytatását, a szolgálatteljesítés kultúra megerősítését, a nemzeti katonai stratégia elfogadtatását, a katonai egészségügy és a honvédtisztképzés átalakítását határozta meg.

A fő feladatok folytatását itt is az élethez kellett igazítanunk. Ugyanis a koronavírus-járvány elleni védekezés részeként bejelentették: március 8-tól a Honvédelmi Minisztérium segíti (ismét) az ország működése szempontjából stratégiai fontosságú vállalatokat. Azt már Szabó István, a tárca honvédelmi államtitkára mondta: az Operatív Törzstől kapott feladatokat a honvédség szervezi meg és hajtja végre. A katonák a déli határőrizet mellett részt vesznek a határzárásban, a tranzitútvonalak ellenőrzésében, az éjszakai kijárási tilalom betartatásában, számos fertőtlenítési feladatban. Kiemelte: a katonák jelen vannak a kórházakban, támogatják az oltópontok feladatainak végrehajtását. Speciális oltóbuszokat is kapott a honvédség. Szolnokon, az MH Béketámogató Kiképző Központban, a határvédelmi feladatokra induló katonák védőoltásakor Németh Szilárd parlamenti államtitkár, miniszterhelyettes mutatta be a járműveket. Az elkészült öt oltóbuszban naponta százötven embert ölthetnek be.

(BH-ÖSSZEÁLLÍTÁS, FORRÁS: HONVEDELEM.HU.)

FOTÓ: SZABÓ LAJOS ZÁSZLÓS (HM),
TÓTH LÁSZLÓ (SZOLNOK)

TARTALOM

Honvédelem – napról napra	2
Családi ünnepünkön	3
Hogyan működünk?	4
Különös pillanataink	5
Emlékkötet három évtizedünkről	6
Alapítványunk szociális tevékenysége	7
BEOSZ-gazdálkodóknak	7
Közös gyász	8
Az emlékezés új fejezete	8
Az önkéntesség magyarországi éve	9
Sopron: civitas fidelissima	9
Másokért létezni	10
Az újságíró notesze	10
Kommentélések kommentálása	12
Elnöki vallomás	13
Nagypapám nyomdokain	14
„Gondolatok a könyvtárban”	14
Zsóka és az ünnep	15
Közösségünk tárt karjai	16
„Csapó, forgatás folytatódik!”	16
Nyugdíjdíszakok, nyugdíjösszegek	17
Meggyeserdei anizs	18
Egy pillanatra megállunk	18
Katonahőseink adatbázisai	19
Egy klubelnöki plusz	19
Az emlékezés kultúrája	19
„Begolyóztunk!”	20
„Kossuth Lajos” ötvenéves	20
Kézben tartott hétköznapiak	21
Híradás – híradókról	21
A fákkal együtt más világ nő	22
A Don-kanyar	23
Történelmi ismeretpróba	24
Tisztelet a hősöknek	25
Tatai főhajítás	26
Rangot kivívó emléktúra	27
Az utolsó doni veterán	27
„Egyszázalékos” felhívás	28
A jogsegélyszolgálat hírei	29
Ünnep – teraszon	30
Jutaspusztai háttérkép	30
El nem múló kegyelet	31
Honvédtiszt, a Világ Igaza	31
Görgyéről, március idusa után	32

**A BAJTÁRSI EGYESÜLETEK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK TÁJÉKOZTATÓJA**
FELELŐS KIADÓ:
HAZUGA KÁROLY NY. ALTÁBORNAGY,
A BEOSZ ELNÖKE
SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:
VILNER PÉTER NY. EZREDES

FŐSZERKESZTŐ:
M. TÓTH GYÖRGY

KORREKTOR:
MÉSZÁROS KÁROLY

TERVEZŐSZERKESZTŐ:
GÁBOR MARIANN

A HÍRLEVÉL INTERNETES ELÉRHETŐSÉGE:
www.beosz.hu

Cím: 1440 BUDAPEST, Pf.: 22.

E-MAIL: sajto@beosz.hu
NMHH SZÁM: 1612/2012

Családi ünnepünkön

„Ha én BEOSZ lennék...” Enyhe plágiummal azt mondanám, 31 éves lettem én! De ez csak játék a szavakkal, és ez most nagyon kevés, a BEOSZ 31 éve pedig igen sok. Komoly eseményeket és megannyi történetet megélt, nagy múltú, tekintélyes szervezet, melynek életét, egyszersmind az egyesületi, klubbeli tagjainak életét „A HAZA MINDEN ELŐTT” dicső jelző és belső késztetés életre szólóan hatotta át.

Valójában mit jelent a születésnap egy szervezet életében? Egyáltalán mennyinek számít a 31 év, ha nem emberről beszélünk, hanem egy szervezetről? Ez így persze nem fair, ezt nem lehet különválasztani, ez a születésnap a BEOSZ és a hozzá tartozó minden tagszervezet és tagságának közös születésnapja, még az enyém is, pedig még egy évet sem töltöttem el ebben a kötelékben. Talán ez a kifejezés a legmegfelelőbb, hogy kötelék, mely szoros és összetartó. A legtöbb tartalmat ez a szó jelenti a Mi nagy családuknak számára.

Apropó, nagy család. Ez inkább úgy helyes, hogy Magyarország egyik nagy, ha nem a legnagyobb családja a Mi családuknak, a nyugállományú katonáké és nemkülönben, a nyugdíjas honvédségi alkalmazott társainké. A nap, február 27-e, már harmincegyedik éve a Mi családi születésnapunk, a Mi ünnepünk.

Joggal kérdezhetné bárki, hol van a születésnapi torta? Az a 31 gyertya, amit el kellene fújni egyszerre, mert a családi körben ez így szokás? De a Mi családuknak azért is különleges, mert nem elfújuk, hanem vigyázzuk a lán-

got, nehogy elaludjon, ne is pislákoljon. Mi folyamatosan tápláljuk a lángot, napról napra, évről évre, mindannyian, szorgalmas önkéntesek és önként segítők. Tesszük az ország minden szegletében, néhol régi klubokban, egy-egy irodában vagy bérelt helyiségben, de mindig együtt ezért a lángért.

Ez az ünnep mindnyájunké, mindazoké, akik a honvédelem ügyét támogatják, legyenek katonák, határőrök, rendőrök, vagy akár az életük nagy részét a honvédelem szolgálatában eltöltött civil hölgyek és urak, aktívak, és nagyon sokan már nyugállományúak. Remélem, nem felejtettem ki senkit, mert most, a születésnap után pár héttel is fontos, hogy mindenkit illessen a köszöntés.

Álljuk körbe a képzeletbeli nagy ünnepi asztalt és hangosan egyszerre köszöntsük mindazon barátainkat, akiknek a mai napot köszönhetjük. Mindazokat, akik 31 évvel ezelőtt létrehozták, majd rendíthetetlenül, hittel és elhivatottsággal évtizedeken át dolgoztak azért, hogy a BAJTÁRSI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE ennyi éven át folyamatosan erősödve fejlődjön és fennmaradjon. Köszönünk mindent, amit tettetek. Köszönünk mindent, amit tesznek ma is a tagok, a szervezetek, hogy újabb és újabb sikeres évek, újabb és újabb születésnapok jöjjenek.

Boldog 31. születésnapot kívánok!

KOPASZ JENŐ

Hogyan működünk?

Közeledik az éves beszámoló küldöttgyűlés szokásos április időpontja. A beszámoló összeállításának fontos kérdései: hogyan működünk, mit végeztünk? Ebben az évben a téma annál is fontosabb, mivel nem mindennapi évet tudhatunk magunk mögött.

A 2020-as év eseményeinek tervezésekor nemcsak a Szövetség számára fontos jubileum eseményei álltak a középpontban, hanem az ugyancsak esedékes tisztújítás is. A februári központi – és sokak elismerését kivívó – rendezvény bizakodásra adott okot még akkor is, ha már voltak jelei a pandémiás helyzetnek. A szinte napok alatt történő változások nemcsak terveinket, de az elnökség munkáját és az operatív elnökség napi tevékenységét is felülírták. Az új körülmények bennünket is alkalmazkodásra kényszerítettek, ami kiterjedt az új kapcsolattartási lehetőségek áttekintésére és betanulására. Hamar kiderült, hogy korábbi, különösen az informatikai eszközparkunk javítása területén végzett fejlesztéseink most nagyon fontos szerepet játszottak. Másik nagyon fontos tényező volt a kormányzati intézkedések figyelemmel kísérése, ami az egészségmegővés szabályainak követésén túl a szervezetek jogszerű működésével összefüggő fontos szabályokra is kiterjedt.

Mindez együtt járt a személyes találkozások drasztikus csökkenésével, a közösségi felületeken történő elektronikus kapcsolattartással, a programok és rendezvények halasztásával vagy rosszabb esetben törlésével. Az elnökségi döntések nagy részét az operatív elnökség hozta, illetve az elnökség egészét igénylő döntéseknél alkalmaztuk az elektronikus szavazás módszerét. Így döntöttünk a küldöttgyűlés halasztásáról, továbbá a 2020. évi támogatások rendszeréről.

A javuló, illetve már „könnyebb” időszakban egy-egy esemény gyors szervezésével és lebonyolításával igyekeztünk eleget tenni terveinknek és kötelezettségeinknek. Ennek volt köszönhető, hogy az áprilisban esedékes tisztújító küldöttgyűlés – mint legmagasabb fórumunk – megtartására júliusban került sor. A küldöttgyűlés általi alapszabály-módosítás és a választási eredmény további feladatokat is jelentett. Az új tisztségviselők bírósági bejelentésével egyidejűleg szükség volt az szmsz módosítására is,

melyben az elnökhelyettesi feladatokat már az új struktúrát követve, célirányosabb szakmai bontásban rögzítettük.

Koordinációs elnökhelyettesként Eszküdt Lajos ny. ezredes a Szövetség központi rendezvényei, és a Szövetség által támogatott régiós és tagszervezeti rendezvények szervezését és lebonyolítását koordinálja, ami magában foglalja a tagszervezetekkel való szoros kapcsolattartást is. Átfogó feladata mellett ellátja a különböző szintű elismerések felterjesztésével, odaítélésével és kezelésével járó teendőket is.

Szervezési elnökhelyettesként Sztanó Zsuzsanna ny. őrnagy feladata a Szövetség szervezeti életének koordinálása. Ebbe (szakmai és irányítási kötelezettséggel) tartoznak a Szövetség működésével összefüggő nyilvántartási, archiválási folyamatok, a folyamatos munkával járó külső és belső levelezések, miként ide értendő a tagszervezetek adatkezelése és központi nyilvántartása is. Ehhez szorosan kötődik a ma már elengedhetetlen informatikai háttér biztosításának felügyelete, ami az iroda működésének (szükség szerint home office működésének), a rendszeres információáramlásnak nélkülözhetetlen feltétele.

Alapfeladati elnökhelyettesként Vilner Péter ny. ezredes a Szövetség dokumentaiban megfogalmazott két kiemelt

alapfeladat, az érdekvédelem és a hagyományápolás irányítója. Teendői közé tartozik a kitűzött irányvonalak mentén a központi feladatok megfogalmazása, a tervek és programok kidolgozása, a tagszervezetek programjaihoz való kapcsolódás koordinálása, a Szövetség kommunikációs tevékenységének összefogása, a működést bemutató különböző kommunikációs felületek összhangjának megteremtése.

Gazdasági elnökhelyettesként Kopasz Jenő ny. dandártábornok a Szövetség gazdálkodási – mondhatni, működésünk egyik rugóját alkotó – tevékenységének irányítója, a költségvetési kérdések és pénzügyi szakmai feladatok irányítója. A feladatkör nem csupán a szigorú szabályokon alapuló felhasználások, elszámolások és a vagyongazdálkodás rendjét jelenti, hanem magában foglalja a tagszervezetek támogatásának, a saját és külső pályázati rendszer kialakításának és működési feltételeinek összességét.

A választást, a tisztújítást követően az új elnökség – megköszönve az előző ciklusban feladatokat vállalt ügyvivők és tanácsadó testületi tagok munkáját – a következő időszakra megerősítette, illetve felkérte az új személyeket a pozíciók betöltésére, ezzel mind az ügyvivői, mind pedig a testületi tagság részben megújult.

(Hírlevelünk későbbi számaiban terveink szerint bemutatkoznak majd az új személyek, így megismerhetjük őket és munkájukat.)

A nyári időszakban valamennyi választott testület megtartotta alakuló ülését, és bizakodással indultunk az őszi hónapoknak. Megkezdődött a regionális programok egyeztetése, és a tagszervezeteknél is megélelni kezdte az élet. Megkezdtek a rendezvények – különösen a

Katonanemzedéki Találkozó – programjainak előkészületeit, illetve újraterveztük őszi programjainkat. A tervezés sajnos okafogyottá vált, a várt javulás helyett a járványhelyzetben visszaesés következett be. Kapcsolattartásunk továbbra is megfontolt és óvatos volt, hiszen egyre gyakrabban kaptunk hírt közeli és kicsit távolabbi bajtársak betegségéről, olykor végleges távozásukról. A romló helyzet újabb nehéz döntés elé állította az elnökséget: októberben elhatároztuk a novemberre tervezett és nagyon várt Katonanemzedéki Találkozó megrendezését. Az év utolsó időszakában már valamennyi tervezett program – köztük az évzáró elnökségi ülés is – elmaradt. A felmerülő feladatokat az operatív elnökség a személyes találkozások minimálisra történő csökkentésével a már bevált, részben home office rendben látta el.

Az ismét zártabb időszak mégis fontos és nagyszabású feladatok megvalósítását tette lehetővé. Kiemelhető a Szövetség 30 évét feldolgozó kiadvány

összeállítása, amely nemcsak a BEOSZ munkáját mutatja be, de a tagszervezetek életéről is átfogó képet ad. Hasonlóképpen szükségszerű és időszerű volt irodai bázisunk műszaki felülvizsgálata, amely elengedhetetlen feltétele a korszerű elhelyezési körülmények megvalósításának.

Mindeközben jó érzéssel tapasztaltuk, hogy a Szövetség munkáját magasabb szinteken is elismerték. A HM Katonai és Társadalmi Kapcsolatok Főosztálya pénzügyi, szakmai céll ellenőrzése során ellenőrizte a támogatások felhasználását. Megállapították, hogy a pénzügyi szempontból vizsgált támogatási okiratok, kifizetési dokumentumok megfelelnek az előírásoknak, a döntések szabályszerűek, az időrendűség dokumentálása példaértékű. Szakmai elismerésünk erősítéseként tartjuk számon, hogy a 2021. február 2-i operatív elnökségi ülésünket megtisztelte jelenlétével dr. Domokos Dániel, a HM Társadalmi Kapcsolatok és Életpálya Menedzsment Főosztály kijelölt

főosztályvezetője. A jó hangulatú beszélgetés során kiemelte, hogy a BEOSZ az a szervezet, melynek működése, szervezetsége, szervezeti felépítése megalapozza a hosszú távú munkát, hatékonyan támogatja a honvédelmi célok megvalósítását, kiemelten a honvédség társadalmi támasztásának programját.

Lapzártakor még nem látjuk, hogyan alakulnak a következő hónapok, de most is legyen erényünk a türelem és a bizakodás. Feladataink nem csökkennek a zárás és tervezés időszakában. A kényszerűen szerzett tapasztalatok felhasználásával törekszünk a rugalmasságra, az új lehetőségek felkutatására, melyek bizonyára nem pótolják a személyes találkozásokat, de lehetőséget adnak a Szövetség lényegét is adó közösség és bajtársias légkör megtartására.

(A felvételek online és mondhatni, offline elnökségi üléseken készültek.)

SZTANÓ ZSUZSANNA NY. ŐRNAGY, SZERVEZÉSI ELNÖKHELYETTES

Különös pillanataink

Gál István ny. ezredes

László Attila ny. alezredes

Szentes István ny. alezredes

Koós Gábor ny. alezredes

Nemzeti ünnepünkön, március idusán, az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc 173. évfordulóján magas szintű állami kitüntetések adományozására került sor. Különös pillanatok ezek: a BEOSZ történetében most először részesültek köztársasági elnöki elismerésben társadalmi, önzetlen munkájukért, eddigi kiemelkedő tevékenységükért Szövetségünkbe tartozó nyugállományú bajtársak.

A köztársasági elnök a miniszterelnök előterjesztésére a Magyar Ezüst Érdemkereszt katonai tagozata kitüntetés adományozta:

Gál István ny. ezredesnek, a Magyar Veterán Repülők Szövetsége elnöké-

nek a katonai repülés hagyományainak ápolása, valamint a repülőgéppilóta-képzés területén végzett több évtizedes munkája elismeréseként;

a Magyar Bronz Érdemkereszt katonai tagozata kitüntetés adományozta:

Koós Gábor ny. alezredesnek, a Bem József Bajtársi Egyesület elnökének az aktív katonai pályafutása során végzett kutatói-oktatói munkája, valamint a Magyar Honvédség társadalmi kapcsolatainak erősítését szolgáló tevékenysége elismeréseként;

László Attila ny. alezredesnek, a BEOSZ Nyugat-dunántúli Régiója vezetőjének, a Szövetség elnökségi tagjának a társadalom és a honvédség

kapcsolatának erősítése, a helyi közösségek építése, valamint a katonai hagyományok ápolása érdekében végzett tevékenysége elismeréseként;

Szentes István ny. alezredesnek, tagszervezetünk, a Marcali Bajtársi Egyesület elnökének a határvédelem és a közokirat-ellenőrzés területén végzett kiemelkedő szolgálati tevékenysége elismeréseként.

A kitüntetések a veszélyhelyzet miatt egy későbbi (lapzárt utáni) időpontban adják át.

A Szövetség elnöksége nevében tiszta szívvel, őszintén és örömmel gratulálunk.

OPERATÍV ELNÖKSÉG

Emlékkötet három évtizedünkről

Szövetségünk a megalakulása után először az ötödik évfordulón jelentette meg könyvben az első évek történetét. Ezt követően ötévente tettük közzé ezeket az összefoglaló kiadványokat, bár különböző célokkal, de azzal a következetes törekvéssel, hogy emléket és hiteles összegzést adjunk fél évtizedenkénti életünkről. A kötetek mindegyike ma már „saját lábán is megálló” önálló könyv, de egyúttal értékes történelmi visszatekintés is, vagy úgy, hogy mélyebb és távolabbi időtartamokat kapcsol össze, vagy úgy, hogy „csak” egy rövidebb, öt éves időszak eseményeit foglalja magában.

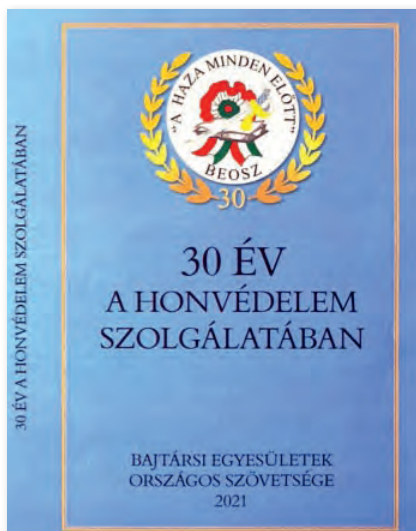
(A szerző a BEOSZ alapfeladati elnökhelyettese.)

A mostani, a Szövetség három évtizedéről szóló könyv egybeforrt azok egyéni, személyes történetével, akik létrehozták, és a célokért, a kitűzött alapfeladatokért következetesen dolgoztak és dolgoznak mind a mai napig. Mindezt teszik önkéntesen, hittel és meggyőződéssel, „pénzt, paripát, fegyvert” áldozva.

A Szövetség három évtizedes története épp olyan színes és bizonyos tekintetben viszontagságos is, mint Magyarország története, persze a mi méreteinkben. A kezdeti lendület és a demokrácia adta szabadság megízlése után a hétköznapiak már tele voltak és vannak küzdelemmel, a sikerek mellett sajnos megjelenő kudarcokkal is.

Meg kell vallani őszintén, hogy a könyv elsősorban a sikerek gyűjteménye, de a sorok között megmutatjuk a kemény munkát, a mindennapok kicsi és nagy harcait, az öröm mellett a bánatok sokaságát is.

Amikor a 30. évfordulónk ünnepi sorozatát elkezdjük, egyértelmű cél volt, hogy szükség van egy olyan összefoglaló könyvre, amely méltóképpen visszatűkörüli az elmúlt évtizedeket, de különösen

a negyedszázados évfordulót követő öt évet. Azt nem gondoltuk, hogy a 2020. februári központi ünnepségünk után néhány nappal egy világjárvány húzza keresztül minden elképzelésünket, szinte megállítja a Szövetség belső életét, a tagszervezetek közösségi tevékenységét, és bizony még a napi kapcsolattartást is megnehezítve szétzilálja mindennapjainkat. A helyzet azóta nem sokat változott, bár tudjuk, a járválynak nem lehet más választása, mint a megfutamodás. Nekünk viszont állva kellett maradnunk, korlátok között, de egymásra vigyázva folytattuk életünket. Sikerült megtartani, bár több hónapos késéssel, a tisztújító küldöttgyűlésünket, és közben megkezdük e kötet összeállítását. Alapelvünk itt is az volt, amit általában a Szövetség írott és elektronikus kommunikációjánál hosszú ideje vallunk: bajtársak írjanak, bajtársaknak, bajtársakról. E téren az első kísérletünk nem volt túl sikeres, csak néhány írás sikeredett, majd ismételten kértük, hogy tagszervezeteink küldjenek elemző, értékelő írást az elmúlt évekről. Több mint negyven vállalkozó szellemű kortársunk küldött jobbnál jobb írást. Természetesen senki sem született újságírónak vagy írónak, és a számítógép szerkesztőprogramjai is sokszor problémát okozhattak, de a lényeg az volt, hogy ha valaki a szerzőtársak közül kezébe fogja e kötetet, örömmel és büszkén keresse saját írását, és örömmel olvassa a bajtársaknak szóló bajtársi megfogalmazásokat, mondatokat, még akkor is, ha a szerkesztés és az olvashatóság miatt az eredetin sokszor változtatni kellett.

A könyvünk nem lehetett volna teljes az alapítás körülményeinek és eseményeinek felidézésén túl, a számunkra rendkívül fontos honvédelmi miniszteri, Magyar Honvédség parancsnoki köszöntések, a Honvédelmi Érdekegyeztető Fórum munkavállalói oldala (Honvédszakszervezet, Honvédségi Dolgozók Szakszervezete) harcostársi üdvözlétének közreadása nélkül.

Szólnunk kellett a Szövetség alapfeladatainak végrehajtásáról, eredményeinkről, tapasztalatainkról, úgy is, hogy ezek a gondolatok a küldöttgyűléseink elnökségi beszámolóinak részét is képezték, és váltak már bizonyos tekintetben ismertté. Teret kellett biztosítanunk a régióvezetők és a tagszövetségi elnökök bemutatkozásának, érzékeltetve, hogy tevékenységük a Szövetség egészének szerves részét jelenti. A záró fejezetben pedig –többek között– az elmúlt évek határozatait, dokumentumait kaptak helyet.

A több mint háromszáz oldalas, száz fényképet tartalmazó kötet reményeink szerint hűen tükrözi az elmúlt évtizedek, évek közösség formáló erejét, a honvédelem ügyének támogatását, a hagyományok ápolását és őrzését, az érdekvépviseleti tevékenységet, amelyekkel a Szövetség megkerülhetetlen közéleti tényezővé vált. Abban is bízunk, hogy az „együtt, egymásért, a jövőért” jelszó tartalmának fontossága a további évekre, évtizedekre is erőt ad a Szövetség valamennyi tagszervezetének és tagjainak.

A könyv részét képezte annak a sorozatnak, amivel a három évtizedes jubileumunk megünneplését kívántuk emlékezetessé tenni, ezért javasoljuk, hogy olvasásakor kattintsanak rá honlapunk, a www.beosz.hu kedvenc linkeinek egyike, a „30 éves a BEOSZ – film” linkre is.

Köszönet illeti a szerzőket, a szerkesztőket, a Zrínyi Kiadó munkatársait, külön megemlítve dr. Isaszegi János ny. vezérőrnagyot, a kiadó vezetőjét és Mészáros Károly szerkesztőt azért az önzetlen tevékenységért, amivel elősegítették és támogatták a könyv összeállítását.

A könyv ingyenes, valamennyi tagszervezetünk részére eljuttatjuk.

(Az emlékkötet borítóját Gróf István tervezte.)

VILNER PÉTER NY. EZREDES, A KÖTET ÖSSZEÁLLÍTÓJA

Alapítványunk szociális tevékenysége

A BEOSZ Bajtársainkért Alapítványának utóbbi két esztendejét, annak is szociális tevékenységet érintő tényeit veszi most górcső alá szerzőnk, a kuratórium elnöke.

Elsőként egy alapvető számadat, 2019-ből: a honvédelmi miniszter, ahogy az lenni szokott, szerződésbe foglalta: alapítványunk tízmillió forint támogatásban részesült. A rászorultságot is figyelembe véve, a BEOSZ egyesületei, szervezeteinek azon tagjai részesülhetnek támogatásban, akik idős koruk ellenére is a Szövetség tevékenységének aktív résztvevői és a honvédség gondoskodási körébe tartoznak. Az elbírálás a tagszervezetektől beérkezett javaslatok alapján történt. A kuratórium figyelembe vette a jelölt folyósított nyugellátásának összegét (beleértve az elhunyt házastárs után folyósított összeget), az egészségi állapotát, szociális (családi) helyzetét, és nem utolsósorban a tagszervezetek napi életében végzett közéleti tevékenységét. Közhasznú szervezetként a honvédelmi minisztériumi támogatás teljes nettó összegét juttathattuk el a támogatottaknak,

miután a hatályos jogszabályok szerint a segélyezések kifizetése esetén mentesülünk a közterhek megfizetése alól. Az előkészítés során 2019-ben több mint 220 javaslat érkezett a kuratóriumhoz, a testület döntése alapján végül 171-en részesültek támogatásban.

Ami pedig 2020-at illeti, a honvédelmi tárca vezetője, ugyancsak támogatási szerződésben, tizenkétfélmillió forintot biztosított számunkra. A feltételrendszer megegyezett a 2019-ben meghatározottakkal. Szövetségünk tagszervezetei 237 javaslatot tettek, a kuratórium 195 személy részére ítelt meg (átlagosan 61 538 forint) szociális támogatást. Az érintettek élettörténete nagyon különböző. A felter-

jesztettek közül egy katonaözvegy nem rendelkezett jövedelemmel. Férje szolgáltatellátás közben hunyt el. Jelenleg is csak 54 éves, nyugdíjra nem jogosult. Férje halála után egészségi állapota nagyon leromlott, a rokkantsági ellátáshoz szükséges mértéket a jelenlegi szabályok szerint nem éri el, de munkát sehol sem kap. Alkalmi munkából tartja el családját.

A támogatás, különösen a karácsony előtti időszakban nagy örömet okozott. Megerősítette: a honvédelmi tárca vezetése nem feledkezik meg a nyugállományú katonákról, „civil” alkalmazottakról, katonaözvegyekről, akik sok esetben betegek, esetenként méltatlan körülmények között élnek, ugyanakkor aktív tagjai a helyi közösségeknek.

Az egyesületek, klubok tagságának támogatása rendkívül fontos, nagy segítség a személyi jövedelemadó terhére tehető 1%-os felajánlások minden forintja, a Bajtársainkért Alapítvány kedvezményezettkénti megjelölése. Az Alapítvány adószáma: 18054891-1-42. Segítő támogatásukat előre is köszönjük!

SZABÓ JÓZSEF NY. EZREDES

BEOSZ-gazdálkodóknak...

A BEOSZ és tagszervezetei részére – az alföldi és a dunántúli régiók részére külön időpontban – gazdálkodási konferenciát és konzultációt tervezünk ez év májusában, természetesen a korlátozások függvényében.

Miért van erre szükség, kérdezhetnénk, hiszen a körülmények és a lehetőségek, de talán még a jogszabályok sem változtak jelentősen, illetve ha igen, a mi szervezeteinket nem érintették meghatározó mértékben.

Egyik fő indoka tervezett, nem katonai és nem civil jellegű rendezvényünknek, hogy általános érvénnyel kapjon támpontot mindenki, aki az erőforrásokkal és azok felhasználásával foglalkozik a BEOSZ tagszervezeti munkájának folyamatában.

Sok definíció található a szakirodalomban a gazdálkodás fogalmáról. Mi azt a megfogalmazást szeretnénk értelmezni, amelyik a részünkre meghatározott gazdasági munkafolyamatokat legjobban lefedi. Célunk a mindennapi gazdálkodási feladatok segítése, a konferencia és a konzultáció segítségével. Foglalkoznánk a jelenlegi sajátos időszak sajátos gazdálkodási kérdéseivel is, mivel ezek jelentősen befolyásolják szervezeteink működési feltételrendszerét,

gazdasági műveleteink céltudatos megszervezését, szűkösebb erőforrásaink észszerű felhasználását, a szükségletek kielégítésének összhangját, a döntések sorrendiségének meghatározását.

Ebben az írásban nem is tudok bővebb információkat adni, most inkább néhány felvezető témakört kívántam szóba hozni. A tematika most áll össze. Minél több elemi fontosságú témát kívánunk megvitatni, olyanokat, amelyek a gazdálkodást segítik, és széles körben tarthatnak számot érdeklődésre. Így például foglalkoznunk kell a felügyelőbizottságok szerepével a BEOSZ vezetési, tagszervezeti és egyesületi szintjein, vagy a költségvetési támogatások felhasználásának ellenőrzésével, magával az ellenőrzéssel, és sorolhatnám.

Nem titkolt célom az sem, hogy a tagszervezeteinknél dolgozó „gazdaságis” kollégákat és kolléganőket személyesen megismerhessem, ez sokat segíthet a munkában, a problémák megoldásában most, amikor kicsit nehezebb időkben a kilábalás reményét tápláljuk.

KOPASZ JENŐ NY. MK. DANDÁRTÁBORNOK

Közös gyász

A koszovói békmisszió (KFOR) szlovák katonáit 2006. január 19-én este hazaszállító An-24-es repülőgép, 43 személlyel a fedélzetén az észak-magyarországi Hejce település határában nekiütközött a Borsó-hegynék. A repülőszerencsétlenségnek egy túlélője volt.

A tragédia évfordulóján katonai tiszteletadással emlékeztek az áldozatokra Hejcen. A település központjában található emlékműnél Benkő Tibor honvédelmi miniszter koszorúzott, s mások mellett Korom Ferenc vezérezredes, a Magyar Honvédség parancsnoka,

valamint Vladimír Šimko vezérőrnagy, a szlovák köztársasági elnök katonai hivatalának vezetője is elhelyezte a kegyelet virágait. Ezt követően a magyar és a szlovák katonai delegáció a tragédia helyszínén, a Borsó-hegyen állított emlékhelynél rótt le kegyeletét.
(honvedelem.hu)

ÖRDÖG KOVÁCS MARTON
FOTÓ: KISMARTONI MÁTYÁS

Jánoshalma: az emlékezés új fejezete

A 102. légvédelmi tüzérezred 30 évvel ezelőtti diszlokálására Jánoshalmán helyőrségi emlékhely felavatásával emlékeztek. A Bem József Honvéd Nyugdíjas Egyesület invitálására érkező vendégek sorában ott volt Szabó István honvédelmi államtitkár is.

A program során Györgypál Csaba ny. alezredes, az egyesület elnöke az egykori katonai szervezetek emlékezté-

ről szólt, Veréb Zsigmond ny. ezredes, a 102. légvédelmi tüzérezred volt parancsnoka pedig a helyőrség történetét foglalta össze. Szabó István honvédelmi államtitkár kiemelte a hagyományápolás fontosságát, köszönetének adott hangot a Bem egyesület hagyományőrző tevékenységéért, majd röviden ismertette a honvédséget, valamint az aktív és a nyugállományú katonákat érintő terveket.

Az emlékhelyet (melyen immár látható a volt alakulatok, az önálló rádiótechnikai század, a páncéltörő ezred és a légvédelmi ezred emléktáblája is) Mons. Menyhárt Sándor pápai káplán, kanonok, bírósági helynök szentelte fel, az ezt követő koszorúzás után a honvédelmi miniszter és az MH parancsnokának nevében elismeréseket adtak át.

Az emlékhelyet nem kevés munka és anyagi áldozat árán a Bem József Honvéd Nyugdíjas Egyesület készítette.

GYPCS
FOTÓ: JÁNOSHALMA FB-OLDAL

Az önkéntesség magyarországi éve

Tizenegy civil szervezet javaslatára a kormány 2021-et az önkéntesség magyarországi évének nyilvánította. A kezdeményezéshez számos alapítvány, egyesület, önkormányzat és piaci szereplő is csatlakozott. Husonycza Gábor, a Vajányi Lajos Bajtársi Egyesület elnöke lapunk érdeklődésére tudatta, hogy már csatlakoztak a programsorozathoz.

A „Vajányi” önkéntességen alapuló munkájáról hírlevelünk nem egy alkalommal beszámolt. Elnökük információi alapján tesszük közzé, most mit szeretnének megvalósítani.

Méltó ünnepség keretében kívánják leleplezni a felvidéki Kecő község új (korábbi számunkban ismertett) háborús emlékművét.

Részesei kívánnak lenni az 5. Perкупai Operafesztiválnak. A rendezvény az önkéntesek hetének augusztusi programsorozatába illeszkedik. Hogy el ne feledjük, az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 165. évfordulóján emlékhelyet avattak Perкупán. Az egyesület névadója, Vajányi Lajos, a szabadságharc idején hadnagyként szolgálta a hazát, és az orosz betöréskor a tornai fegyver-

műhely megmentésével elévülhetetlen érdemeket szerzett. A „Vajányi” önkéntes munkájának, az önkormányzat, a HTBK Országos Szövetsége és a BEOSZ pártolásának köszönhetően, a névadó és a többi helyi honvéd sírkövéből díszparcellát alakítottak ki.

Vajányi Lajos 1854 és 1891 között Perкупán református lelkészként (esperesként) szolgált. Szegedi Csaba, az Operaház perкупai illetőségű bariton énekes önkéntesként tenni akart szülőfalujáért, s ennek eredményeként indult útjára a helyi operafesztivál. Idén az immár 5. programra az egyesület tagjainak kétkézi

munkája révén is gyönyörűen felújított perкупai református templom kertjében kerül sor a tervek szerint. Az önkéntesség magyarországi évének egyik nagykövete, Miklósa Erika, Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas koloratúrszoprán operanékesnő csodálatos hangjával korábban már elkápráztatta közönségét templombeli fellépésén.

(Varga Géza felvétele a perкупai templom helyreállítása után, a nyíregyházi Fegyveres Erők és Rendvédelmi Szervek Nyugdíjas Klubja és a „Vajányi” közös látogatásán készült.)

BH-INFORMÁCIÓ

Sopron: civitas fidelissima

Büszkén és megrendülten írjuk le magyarul is: „leghűségesebb város”. Sopronban minden év decemberében, többek között Szövetségünk tagszervezete, a Mihályi Ervin ny. határőr mk. alezredes vezette Határőr Nyugdíjasok Soproni Egyesületének részvételével tartott megemlékezések során mondják el újra és újra, száz éve hogyan ütöttek rést a trianoni békediktátum falán. Hírlevelünk hasábjain ezúttal Sopron polgármesteri hivatalának irodavezetője emlékeztet az újabb „nemzeti centenáriumba”.

Az idei év Sopron számára különleges, hiszen ez jubileumi év. Száz éve, az 1921. december 14 16-i népszavazáson dönthettek arról, hogy a városunkban és a környező településeken élők magyarok akarnak-e maradni, s hogy szülőfalujuk, városuk Ausztriához tartozzon-e.

Sopronban és a környező nyolc településen Magyarország fennhatóságára voksoltak. A város méltán érdemelte ki

ezzel a „civitas fidelissima”, a leghűségesebb város kitüntető címet. Osztottak persze ebben a büszke címben a „nyolcak” is.

A választási eredményeket december 17-én, a Zrínyi Ilona Tiszti Leánynevelő Intézetben hirdették ki. Eszerint a soproni népszavazáson összesen 23 531 fő vett részt, 15 304 fő Magyarországhoz, míg 8227 fő az Ausztriához való csatlakozásra mondott igent. A város német anyanyelvű lakosságának jelentős része is hazánkat választotta. A voksolás hazánk számára csodás győzelemmel zárult.

Az 1922-ben alkotott törvény szerint: „Sopron sz. kir. város címere a »civitas fidelissima« jelisével egészített ki”. Ma is büszkén viseljük címerünkben e latin szavakat.

(A felvételen a Tűztorony átjáróját díszítő Hűségkapu látható. És álljon itt még egy idézet egy 2001-ben megalko-

tott kormányrendeletből. „A kormány az 1921. évi soproni népszavazás emlékére, a nemzethez és a hazához való hűségről tanúságot tevő polgárok előtt fejet hajtva december 14-ét a Hűség Napjává nyilvánítja.”)

DR. BRUMMER KRISZTIÁN
FOTÓ: SOPRONMÉDIA

Másokért létezni

AKárpát-medence családpüspöke. Bíró Lászlót, immár emeritus katolikus tábori püspököt illették nem is olyan régen így a világnak e magyarlakta fertályain. Minden bizonnyal azoknak a katonacsalládoknak az ebédre hívó asztalánál is, amelynek apraja-nagyja részt vett a házasság- és családerősítő programokon a balatonakarattyai honvédüdülőben.

Immár harmadik esztendeje küzd betegségeivel. Fel kellett hagynia a régi munkabírása szerinti tisztségeivel. Húsvéti beszélgetésünk sem lehetett „négy-szemközti beszélgetés”, egy mostanában második otthonát jelentő klinikán, telefonon érhattuk el kérdéseinkkel.

(Említsük meg: Bíró László katonai ordináriusi címéről való lemondását követően Ferenc pápa február 18-án a

Katonai Ordinariátus püspökévé, majd Benkő Tibor honvédelmi miniszter március 15-ei hatállyal a HM Tábori Lelkészi Szolgálat Katolikus Tábori Püspökség katolikus tábori püspökévé nevezte ki Berta Tibor ezredest.)

– „Szülővárosomban, a szekszárdi alsó utca közösségében nem lehetett névtelenül meglapulni, az ember megtanult adni és kapni, segíteni és a segítséget elfogadni.” Egy helytörténeti könyvbemutatón ajánlotta a hallgatóság figyelmébe ezeket a gondolatait. Manapság is jó szívvel ajánlható életelek ezek?

– Hadd kezdjem egy kis helytörténettel. Az „alsó utca” tulajdonképpen városrészt jelöl. A török utáni időkben megmaradt magyarok, délről felszivárgott rácok együtt éltek az ide betelepített svábok-

kal. Különálló, felekezetileg is különböző városrészek alakultak ki, vallásukban nem közösködtek, de sosem voltak ki-rekesztők. Volt tehát a katolikus alsóvá-

Az újságíró notesze

Ugye emlékeznek még arra, hogy II. János Pál pápa 1991. augusztus 16-án Ferihegyen térdre ereszkedett és ajkával érintette hazánk földjét? Az apostoli út biztonságáért, zavartalanságáért ma már lapunk obsitos olvasói közé tartozó katonák, honvédségi alkalmazottak sokasága szolgált, elismeréssel.

Lapozgatom a harminc évvel ezelőtti jegyzeteimet. Debrecen, Róma püspöke a „kálvinista Rómában”, Őszentsége az ökumenikus mozgalom elkötelezettje. Majoros László ezredes, helyőrségparancsnok. „Leszállt a küldöttség katonai helikoptere a stadion gypére. Ökumenikus istentisztelet. Pápai koszorú a Gályarabok szobrán.” Ma nyugálmányban minderre így emlékszik.

Őszentsége a máriapócsi szentmiséről érkezett helikopteren, majd pápamobilon hajtattott Kocsis Elemér református püspök rezidenciájáig. A nagyteremben meglátott egy festményt. Kérdésére a püspök úr elmondta, hogy a képen Michiel de Ruyter holland admirális hajója a háborgó tengerből menti a fuldokló magyar protestáns gályarabokat. A pápa a Vatikán nevében bocsánatot kért a meghurcol-

taktól, a protestánsokat vallási nézeteik miatt ért üldöztetésekért.

Az ökumenikus istentisztelet után Őszentsége hírtelen a templom mögé, a gályarabok emlékoszlopa felé kanyarodott. Azonnal jelentettem a „köz-

pontnak”, de azt a parancsot kaptam, ne csináljak semmit, már tudnak róla. Róma püspöke az emlékoszlopra fehér koszorút helyezett. Az egész világ értesült erről a gesztusról... Őrzöm azt az emlékezet is, amikor egy év múlva, római zárándoklatunkon, az általános meghallgatáson Őszentségével ismét találkozhattam, és ezt a Vatikán fotósa megörökítette...

(A Hajdú-Bihari Napló korabeli számából származó illusztrációt Majorosné Fehér Klárának köszönhetjük.)

Lapzártakor, a történelmi, egyháztörténeti jelentőségű iraki apostoli útjának végén nyilatkozta hivatalosan Ferenc pápa, hogy magyarországi meghívásainak eleget téve, eljön a szeptemberi, 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra, amelyen a statio orbist, a záró szentmisét celebrálja majd.

M. T. Gy.

ros, azután volt a református negyed, a „felső utca”, volt az újváros, az a terület, amit az 1800-as évek végi tűzvész után újjáépítettek. És volt a belváros, amit a paraszti negyedek a piacon keresztül kiszolgáltak.

Egymásra hangoltságban léteztek a városnegyedek. Mi, „alsó utcaiak” is éltük a magunk világát, szilárd értékrenden alapuló életünket. A paraszti kultúrában természetes volt a segítség és a viszontsegítés, a kaláka, de ezt a fogalmat akkor még nem is ismerhettük.

– Ezek a sorok a keresztények legnagyobb ünnepe, húsvét után nem sokkal látnak napvilágot. Majd' kétezer éve a keresztthalált halt Jézus visszatérésében Tamás apostol ekként kételkedett: „ha ujjammal a szegek helyét nem érintem, nem hiszem...” Azután érintette és hitt. Húsvét titkához ez vinne közelebb?

– Túl a húsvéti sonkán, a gyermekek nyuszt kereső játéka, a locsolkodáson a külső máz elhalványodik, de a húsvét ünnepe örök, üzenete hitem szerint örök érvényű.

A húsvét arról szól, hogy van egy Jézus nevű valaki, aki a tér és az idő egy pontján közénk lépett, és élt. Másokért élt. A másokért való emberi létét a keresztre kerülésével fejezte be. Akkor is nehéz volt elfogadni, hogy a keresztre feszített megváltó egész lény a másokért való lét volt, és ez a lét a feltámadásba torkollott. A húsvét üzenete tehát az, hogy minden másokért való lét az életben, és nem a megsemmisülésben folytatódik.

– Amikor átvette a Mindszenty-emlékérem kitüntetését, idézték őnt: „Próbáljunk kiirtani magunkból mindenfajta siránkozást. Úgy beszéljünk a családról, mint Isten áldásának bizonyítékáról, a teremtés mesterművéről. De nekünk is meg kell tennünk a magunkét a családért, a közösségért.” A „siránkozás” emlegetésével tettekre akar sarkallni?

– Egy alkalommal meghívtak egy rádióállomás kerekasztal-beszélgetésére. A társalgók egyike, egy akadémikus hölgy azt fejezte, hogy változnak az idők, valamikor lovas kocsival közlekedtünk, ma már autóval, valamikor házasság volt, ma már élettársi viszony van, és annak különböző formái.

Nem akarom most ennek szociológiai következményeit ragozni. Sokan eltemették már a házasságot, úgy gondolják, hogy ez a múlthoz tartozik. Pedig jól tudjuk, a házasság az emberi közösség legősibb intézménye. Ősibb intézmény, mint

az állam vagy a társadalom, ami éppen a házasságokon alapuló családokból épül föl. A házasság soha nem lehet elavult, mindig a jövőhöz tartozik. A család kiindulópontja és célpontja a házasság. Ha szilárd a házasság, boldog család épül köré. Boldog vagyok, hogy ezt hirdethetem.

– Katolikus tábori püspökké iktatásakor, úgy tudom, valaki így köszöntötte: „Ha másért nem, azért is megérte, hogy püspök lettél, mert ma a katonacsádok annyiszor szóba kerültek!” A megelőlegezett bizalomnak majd harmincéves a múltja. Hogy látja a katonacsádok lelki támogatásának mindennapjait?

– Hála a jó Istennek, mindjárt katonapüspöki szolgálatom kezdetétől elkezdtem a házasság, a katonacsádok fölkarolását. Nem anyagi eszközökkel, mert az nem a mi feladatunk, hanem a házastársi kapcsolat erősítését a mi lehetséges eszközeinkkel.

Amíg a Covid-betegségem be nem következett, évről évre összejöttünk az úgynevezett családerősítő hétvégére. Ezen az alkalmakon egyszerre próbáltunk odafigyelni a házasságra és a családra, s amíg a szülőkkel beszélgettünk, addig a gyermekek vidáman játszottak, boldognak érezték magukat a balatonakarattya-i honvéddülőben. Nagyon szép emlékeim vannak erről a szolgálatról, arról, hogy a hívó szóra eljövőkől kialakult egy szilárd mag.

Betegségeim ugyan az én szolgálatomat megszakították, de kollégáimban megvan a készség a folytatásra. Úgy gondolom, a hit segítségével sikerült valamit tennünk a katonák házasságáért, a katonacsádokért.

– Most egy másfajta elismerést hoznék szóba. Önt a Kárpát-medence család-püspökeként említik, egy katolikus portálon pedig ez áll: „Továbbadja a szolgálatot a magyar családpüspök”.

– Püspökké szentelése napján már rám bízta a család ügyét. Megadatot,

hogy a Kárpát-medence majd minden magyarul beszélő vidékét meglátogathassam. Nagyon eltérő földrajzi, politikai körülmények között élő családok összetartásának sok szép kezdeményezése indult el, és tart ma is Erdélyben, a Partiumban, a Felvidéken, a Délvidéken, Kárpátalján. Ezek a családok példát adtak arra, hogy a legkülönbözőbb körülmények között is meg lehet maradni kereszténynek, hűségesek lehetünk a családhoz, a házasság eszméjéhez, az élet virágoztatásához. Örülök, hogy a jó Isten ezt bízta rám, és életem nagyon különleges ajándékának tartom, hogy a Kárpát-medence család-püspökévé válhattam. Ez persze nem hivatalos titulus, ma már egy volt tanítványom látja el nagy odafigyeléssel, igyekezettel ezt a szolgálatot.

– A lap olvasói obsitosok, többségükben nyugállományú katonák és honvédségi alkalmazottak. Egymásért tenni akaró közösségeik a Bajtársi Egyesületek Országos Szövetségéhez kötődnek. Mi a véleménye, milyen lelki munícióval tarthatják meg értékeiket?

– Sajnálom, hogy nem tudtam gyakran találkozni ezekkel a közösségekkel a bajtársi Szövetség különböző alkalmain. De nagy öröm, hogy a Szövetség kereteiben számon tartják egymást a nyugállományú katonák. A bajtársiasság sajátos katonai erény. Félő, hogy a fiatalabb generáció számára ez idegenné válhat, akárcsak a hazaszeretet, a hősiesség. Ám a bajtársi Szövetség az egymásra figyelés, az elesettek fölkarolása által a honvédelem nagyon fontos tartozéka. Példaadásával, a másokért való munkálkodásával mintát ad a jövő generációknak. Mint ahogyan mintát adnak a szilárd értékrend szerint épülő katonacsádok is.

(A 2017-ben Balatonakarattya-n, egy családerősítő programon készült archív felvételünkön jobbra az első Bíró László püspök.)

M. TÓTH GYÖRGY

Kommentelések kommentálása

Szövetségünk FB-oldalán a minap egy Operatív elnökségi ülés összefoglalója váltott ki kattintásokat. A kommentelők lapunk kérése ekként kommentálták kommentjeiket.

„További jó munkát kívánunk az elnökségnek. Mi is megtettük és tesszük a magunkét a végeken.” Így Salgótarjánból Patinszki Lajos ny. százados, a Salgótarjáni Hagyományörzők és Érdekvédők Baráti Körének elnöke.

A Covid-járvány a civil szervezetek működésére, rendezvényeire is rányomta a bélyegét, évzáró programunkat sem tarthattuk meg. Amikor a BEOSZ FB-oldalán megjelentek az elnökségi ülésekről szóló tájékoztatók, kommentben kíváncsiak jelezni, vagyunk, figyelünk, várjuk a tájékoztatást, és mi is tesszük a magunk dolgát. Tartjuk a lelket idős tagtársainkban. Szükség van egy-két jó szóra, akár interneten, akár pedig telefonon. Szerencsénkre, a járvány közben tavaly akadt egy rövid ideig tartó enyhítés, és egy kinti, teraszos találkozás alkalmával köszönthettük kerek évfordulós tagjainkat, mégpedig élelmiszercsomaggal, amire a BEOSZ-tól kaptunk támogatást. Ezúton is köszönjük.

Talán nem mindenki tudja ró-
lunk, hogy előző szervezetünk,
a Somosköy István Honvéd
Egyesület húsz év után, 2018.
február 27-én egyesületként
megszűnt működni, mivel nem

tudtunk hatékonyan, a civil törvény sze-
rint működni. Közösségünk azonban úgy
döntött, nem jogi személy baráti társa-
ságként, Salgótarjáni Hagyományörzők
és Érdekvédők Baráti Köre néven tovább
folytatjuk tevékenységünket, maradunk
a BEOSZ kötelékében, 21 tagdíjbe-
fizetővel. Továbbra is a Salgótarján és
kistérsége vonzáskörzetében élő, az ér-
dekvédelmi iroda gondoskodási körében
tartozó honvédségi nyugállományúak és
családtagjainak érdekvédelme és szociá-
lis gondjaik enyhítése a célunk.

(Ispán Péterné fotója az egyesület utol-
só rendezvényén készült, ahol a közös-
ségnek Hazuga Károly ny. altábornagy,
a Szövetség elnöke adta át a jubileumi
oklevelet és BEOSZ-érmet.)

„Hasznos munkát. Mi is dolgozunk itt,
»középen« is.” Így Úrhidán Hajnal István
ny. vezérőrnagy, a Gábor Áron Nyugállo-

mányúak Klubjának tiszteletbeli
tagja. A kommentár Dobszai
József ny. alezredes, elnöké.

Tavaly szeptemberben ünne-
peltük klubunk létrejöttének 45.
évfordulóját. Azaz, ünnepeltük
volna, mert hát a járvány... De
itt, „középen”, nem tágtunk egy
későbbi méltó megünnepléstől.

A várpalotai Tüzér Kiképző
Központ megalakulása kedve-
zett helyőrségi klubunk létreho-
zásának, így 1975 szeptembe-
rének második felében heten
megalakították közösségünk
szervezeti formáját. A tagság
1999-ben döntött: lépünk be a Bajtársi
Egyesületek Országos Szövetségébe,
2004 tavaszán közösségünk tagjai elnök-
ké választottak.

Előtérbe került a honvédelmi nevelő-
munkában való részvételünk. Ez majd
kétezer diákot érintett Várpalota és kis-
térségének körzetében, és ebben nagy
szerep jutott Hajnal István ny. vezérör-
nagynak, a tüzérkiképző központ egykori
parancsnokának, aki a katonai pályafu-
tásáról, a haderőről tartott előadásai-
val mindig nagy sikert arat. Történetünk,
amint lehet, folytatódik...

(A varpalotaihircentrum.hu „tábornok-
ki” és „elnöki” fotói a Vásárhelyi András
Tagiskola honvédelmi vetélkedőjén ké-
szültek.)

BH-OSSZEÁLLÍTÁS

Elnöki vallomás

„A magyar nemzet életében tragikus és szomorú nap 1956. november 4-e. Nem úgy a mi családjunkban, egy szegedi ruhagyári varrómunkás családjának életében. Ezen a napon születtem meg ugyanis harmadik fiúgyermekként.” Némi sorszerűség rejlik abban, ahogy önéletírását kezdte Lévai Miklós ny. alezredes, a Honvéd Hagyományörző Egyesület majd egy éve megválasztott elnöke. Nemzeti tragédiáink köztünk lévő tanúi, más szomorú napjainkról hitelesen mesélni tudó katonák tartoznak közösségünkbe, mondhatnák, a velünk élő történelem lapjait ütik fel minden nap. De folytatódjék most személyes vallomása, egyesületi életük néhány mozzanatának felvillantása.

„Mint a korombeliek, én is szüntelenül katonásdit játszottam, de nagyobb gyermekként volt egy másik elfoglaltságom is, az elektromos dolgok szerelése. Édesanyám óva intett: »egyszer még agyoncsap az áram!« Nem ez lett a vége. Erősáramú középiskolába jelentkeztem, majd villanyszerelőként helyezkedtem el.

Bátyám javaslatára a sorozáson tartalékos tiszti iskolára jelentkeztem. Így vonultam be 1978 októberében az MN 2520 alakulatához Abasárra, a páncélos tartalékos tiszti iskolára. Az első időszak után, »rigó« őrmesterként Zalaegerszegre, a lövészezred harcokszázlójához helyeztek csapatgyakorlatra, szakaszparancsnoki beosztásba.

Nehéz, de szép évet töltöttem el a csapatnál, távol menyasszonyomtól, akit azután oltár elé vezettem, aki két gyermekünk édesanyja lett.

Hivatásos szolgálatot vállaltam. Szegegre, a műszaki dandár állásépítő százlójához helyeztek szakaszparancsnoki beosztásba. Több különböző beosztásban szolgáltam, 1989-ben kiváló eredménnyel végeztem el a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia műszaki szakát.

Utam visszavezetett Szegegre, annak a százlójának lettem parancsnoka, ahol korábban szolgáltam. Később Székesfehérvárra, a Szárazföldi Csapatok Parancsnokságának műszaki főnökségére szólított katonasorsom, és igencsak nagyot fordult velem a világ. A műszaki felderítés és a hozzá kapcsolódó bűvárkiképzés lett az új szakterületem, ezért el kellett végezni a bűvár-

tanfolyamot. Bár szegedi gyerek voltam, a Tisza mellett nőttem fel, nem voltam igazi vízi gyerek. Meg kellett küzdenem önmagammal, hogy a vízi életformát magamévá tegyem. Szerettem az új beosztást és az új kollégákat a főnökségen, de legjobban a műszaki felderítőbúvárok között éreztem magam. És a fordulatok sora nem ért véget. A délszláv válság

idején, 1995-ben a Magyar Műszaki Kontingens út- és hídépítő század parancsnokaként vettem részt az egyéves IFOR-misszióban, később még egy évre visszatértem, a kontingens parancsnokának helyettese voltam. Itt ért bennünket az újabb átszervezés, aminek következtében szolgálati nyugállományba vonultam.

Éveken át nem volt kapcsolatom a honvédséggel. Tíz év múltán keresett meg egykori bűvárkiképzőm, Szűcs István zászlós, hogy hozzuk össze a régi katonabúvárokat. A következő év tavaszán Szentesen, a bűvárkiképző bázisnak helyt adó műszaki ezred

laktanyájában rendeztük meg az első országos katonabúvár-találkozót. Ekkor új időszak, a hagyományörzés időszaka következett életemben. Ezt követően hat éven át jártuk a találkozókkal a honvédség alakulatait, ahol katonabúvárok szolgáltak. A találkozók magukkal hozták a bűváralegységek történetének megismerését, olyan személyekkel kerülhettem kapcsolatba, akik a kezdetektől ismerték a magyar katonabúvármúltat. Ennek eredménye lett a Bűvármesterek, majd a Százéves a magyar katonabúvárkodás című kiállítás, a mostari Öreg-híd köveinek kiemeléséről szóló emlékkonferencia megtartása. Emlékkiállítást és emlékülést is rendeztünk a szentesi bűvárkiképző bázis 50 éves fennállása alkalmából.

A Honvéd Hagyományörző Egyesületbe 2014-ben léptem be, előbb a Fejér megyei szervezet elnöke, később a HOHE elnökségi tagja is lettem, mígnem elérkezett 2020. július 25-e, amikor küldöttgyűlésünk elnökké választott. Első elnöki „szereplésemem”, az altisztavatáson én adhattam át a Kéri Kálmán-dísbajonettet a kiválóan végzett altisztnek. Nem tudnám megmondani, melyikünk volt inkább megilletődve.”

(Az 1996-ban, Boszniában készült fotón Lévai Miklós Tóth László mk. alezredes, az IFOR törzsfőnöke társaságában. Simon Erika fotója a székesfehérvári magyar királyi 3. gyalogezred emléknapján készült.)

BH-PORTRÉ, M. T. Gy.

Nagypapám nyomdokain

A repülésért tizenéves kora óta rajong Zolnai Lea. Előbb volt „jogosítványa” vitorlázógépre, mint személyautóra. „Abban viszont a nagypapámnak volt óriási szerepe, hogy a jövőmet a honvédség kötelékében képzeljem el.”

A honvedelem.hu-n így kezdődik egy fiatal tiszt, a honvédség első női szállítórepülőgép-vezetőjének portréja. Történetét ő maga folytatja a hírlevél hasábjain, mert hogy a nagypapát, a Bem József Bajtársi Egyesület alapító tagját, Zolnai Antal ny. alezredest 90. születésnapján jó szóval, emléklappal és emléktárggyal köszöntötte nemrég a közösség kis csoportja...

Nagypapám, Zolnai Antal katonai légi-forgalmi irányítóként vonult nyugállományba. Katonai pályafutásának nagy részét a repülőirányítás tette ki, mégis a legmeghatározóbb éveit bombázópilótaként töltötte. Egész kiskoromat végigkísérték történetei, mindig ugyanolyan lelkesedéssel és büszkeséggel mesélt azokról az évekről.

A II. világháború után, 1949-ben jelentkezett pilótának. Egyik nap bementek a toborzók az iskolába és megkérdezték, ki szeretne pilóta lenni. Aki feltette a kezét, már mehetett is az alkalmassági vizsgálatra. Nagypapám akkor 18 éves volt, és

az elsők között lendült magasba a keze. Ő a bombázópilóta-növendékek táborába került, és már úton is volt a Szovjetunióba repülőhajózó kiképzésre. A retentő hideg megnehezítette a fiatal növendékek dolgát. Repülőgépeikre, a Jak-18-asokra sítalpakat szereltek, hogy a nagy hóban fel és le tudjanak szállni, és nagyon kellett ügyelni rá, hogy visszaérjenek a bázisra, hiszen ha bárhol máshol érnek földet, hamar az éhes farkasok „vacsorájává” váltak volna. A kiképzés majd három évig tartott, eközben bekerült egy katonai kórházba, ahol hónapokig ott hagyták. Ez idő alatt megismerkedett a természetgyógyá-

szattal, a reflexológiával, és besegített a helyi orvosoknak is. Akkor még nem sejtette, hogy ezzel a kis kitérővel fogja megalapozni nyugdíjazása utáni éveit, saját természetgyógyászati alapítványt létrehozva Budapesten. Végül 1952-ben befejeződött a kiképzése. Nemcsak az ott megszerzett tudást hozta haza, de nagymamám, Tatjánát is – akinek az édesapja repülőgép-tervező, berepülőpilóta volt –, aki matematika-fizika tanári diplomáját kamatoztatva, a magyar katonatiszteket tanította.

„Gondolatok a könyvtárban”

Még tavaly, halottak napjára, szeretteink emlékére vettük elő a közelmúltban megjelent, Kéki patak partján című kis kötetemet. Emlékezzünk, segítünk túljutni nehéz pillanatainkon – a Bem József Bajtársi Egyesületben is.

Tizenkét éve, az alakuló közgyűlésen határoztuk el, hogy havonta – „színházi szünetek” beiktatásával –, irodalomról, zenéről, történelemről beszélgetünk. Mint akkori elnöknek és javaslattevőnek, a hely szelleme adta az ötletet: könyvtárunk van, benne elmélkedünk, csevegünk majd. Elvittem magammal Vörösmarty Mihály még életében kiadott kötetét, és felolvastam a Gondolatok a könyvtárban filozofikus gondolatokkal teli költeményét. A jelenlévők is hoztak egy-egy verset, novella-émléktöredéket, és amikor befejeztük, már megvolt estéink neve: „Gondolatok a könyvtárban”.

Nem esett nehezünkre a kezdés: jó volt visszagondolni gimnáziumi éveinkre. Sorra vettük az írókat, költőket, majd az akkoriban alakult Színkeresők Társaságának szerzői, a kőbányai irodalmi kör (KIKE) tagjainak szereplése mind-mind új színfoltot jelentett.

Az első irodalmi délutánunk óta száznál több alkalommal jöttek össze, történelmet, irodalmat kedvelő tagjaink. Köszö-

net a szereplőknek, saját tagjainknak, és a színészek, színésznők, előadók, színházi rendezők sorának, elsősorban Radó Gyulának.

A vírus kényszerűsége után, október végén folytattuk újra a „Gondolatokat”. Tartottunk attól, hogy többen lesznek az előadók – Bíróné, Fürst Judit, Cserepesné Marika, Hugyeczk György és Szentandrassy András –, mint a nézők. Tévedtünk! A már szóba hozott Kéki patak partján című kis kötetem bemutatására, egyszersmind az illusztrátor, Szép Ilona kamara-kiállítására a vártnál sokkal többen voltak kíváncsiak. Nem riasztotta őket, hogy szájkendővel kell eltakarni fél arcukat, komoly arccal ülték végig az estét. Meghitt percekben volt részünk a bemutató után is, mikor gondolatainkat osztottuk meg. Éreztük, a félős-rettegős időkben is az emberi szó tartja bennünk a lelket. PERLAWI ANDOR

FOTÓ: HUGYECZ GYÖRGY

Nagypapám sok történetet mesélt a következő évekről, én most csak a kedven-cemet mesélném el. A Tu-2-es bombázó pilótájaként az egyik kiképzési repülés napján elaludt. Késve ért be a század-hoz, ahol a raj már aggódva várta, hiszen a többi raj már elindult a gyakorlatra, és bizony nagy késésben voltak. Szaladtak a repülőgépeikhez, felszálltak sietve és elindultak a többiek után. A feladat aznap egy híd lebombázása volt. Irányba vették a hidat, majd ahogy közelebb értek, lát-ták, hogy az még mindig érintetlenül áll. Főlé repültek és ledobták a bombákat, a híd felrobbant, ők pedig elindultak vissza a bázisra. Alig szálltak le, jött a hír, hogy Zolnai századost, a gép parancsnokát azonnal várják a bázisparancsnoki iro-dában, és jobban teszi, ha siet. Kiderült, hogy aznap pont egy magas beosztású tábornok szemlélte a légi gyakorlatukat. Miután nagypapám belépett az irodába, nagy meglepetés fogadta. A tábornok gratulált neki a tökéletes feladat-végre-hajtásért, a közvetlen parancsnokát is megdicsérte, amiért ilyen jól kitalálta, hogy az első csapat után küldjön még egy rajt, hogy biztosan sikeres legyen a bombá-zás. A parancsnoka fortogott a dühtől, hogy legszívesebben megfenyítené azt, aki csak azért indult késve, mert éppen

séggel elaludt, és most mégis a tábornok nem győzi dicsérni. Nagypapám pedig megköszönte az elismerő szavakat és jót mosolygott a történeten.

Később repült még Li-2-es szállítóre-pülővel és Po-2-essel is, végül 1956 után légiforgalmi irányítói beosztást kapott, és innen vonult alezredesként nyugállományba 1984-ben. Én nyolc évvel később, 1992-ben születtem meg. Nagypapám addigra már felépítette a ter-mészetgyógyászati birodalmát, elismert reflexológus, talpmasszőr lett, előadá-sokat tartott és folyamatosan gyógyított. A harmadik születésnapomra kapott első babámat repülőgépnek neveztem el, ám az első repülésem még váratott magára. Kamaszkoromban kezdett el foglalkoztatni a repülés világa. Egyre többet faggattam nagypapámat, aki örömmel ajándékozta nekem repülő könyveit. Egy hétvégén édesapám kivitt Dunakeszire, ahol egy Góbé típusú vitorlázógéppel végre testkö-zelből is megérezhettem a repülés ízét, és onnantól kezdve tudtam, hogy én is hiva-tásszerűen, mégpedig nagypapám után katonai pilótaként szeretnék repülni. Ez után aktívan vitorlázórepültem, egyetemre mentem, hogy utána jelentkezhessek ka-tonai pilótának. Miután sikeresen felvettek, kiválasztottak, hogy az Amerikai Egyesült

Államokban, az amerikai légierőben kezd-hessem meg a pilótakiképzésemet. Haza-térve Kecskemétre kerültem, és jelenleg is az Airbus A319-es szállító repülőgéppel járom be a világot.

Az évek során nagypapám büszkén hallgatta most már az én történeteimet, és nagymamámmal egyetemben sosem hagytak ki egy alkalmat sem, hogy mesél-jenek rólam ismerősnek, ismeretlennek. Nagymamám, majd később édesapám is pilóta szeretett volna lenni, ám sajnos az alkalmassági vizsgán egyikük sem jutott tovább, de mindig büszkék és boldogok voltak, hogy nekem sikerült. A pilótavér végigcsörgedezett generációkon keresz-tül, és ki tudja, nálam sem áll meg.

Nagypapám már elmúlt 90 éves, két agyvérzésen is túl. Memóriája nem a régi, de azt, hogy ő repült és azt, hogy én re-pülök, sose felejtette el. Olykor nem is a nevemen, hanem így szólít: a „repülő”.

(A honvedelem.hu felvételén a szerző és Airbus A319-esének „portréja”. A Bem egyesület ünnepi fotóján Zolnai Antal ny. alezredes, körülötte Nagy Horváth István ny. mk. ezredes, Koós Gábor ny. alezre-des, elnök, Kovács Istvánné ny. őrnagy és Zolnai Antalné.)

ZOLNAI LEA HADNAGY
FOTÓ: DÉVÉNYI VERONIKA, NYILAS ISTVÁN

Zsóka és az ünnep

A Szövetség harminc, illetve most már harmincegy éve, benne az én nyolc esztendőm – rengeteg munka, szép eredmények, ünnepek és gyászok, vidám és időnként szomorú pillanatok. Amikor a BEOSZ irodájának ajtaján munkavállalóként először beléptem, csak részben csöppentem új világba. A Ke-repesi úti VII-es épület bejárata előbb a földszintre, a Bajtársi Hírlevelet is nyom-tató nyomdába, előző munkahelyemre, azután az emeletre, a Szövetséghez vezetett. Csupán annyit tudtam, hogy a BEOSZ nyugállományú katonák szerve-zete.

Egy nap Ipacs József ny. ezredes vá-ratlanul felkért, hogy vállaljam el négy órában a pénzügyi területet. Épp munka-helyváltáson gondolkodtam, nem sokáig halogattam a döntést. Bevallom, az első pár nap után majdnem visszakoztam. Igazi civilként hirtelen tábornokok és ezredek vettek körül, és nem nagyon

tudtam, mit kezdjek velük. Ahogy teltek a hetek, a hónapok, megismertem őket, kezdtem átlátni a Szövetség munkáját. Élvezem az itteni feladataimat, mon-dtam akkoriban magamban, ráadásul olyan fokú szeretet és tisztelet irányult felém, amelyet addig nem tapasztaltam. Kialakult a kölcsönös, eredményes és jó munkakapcsolat az elnökség tagjaival, a tagszervezetek vezetőivel, valamint a

Szövetségért dolgozó más munkatársak-kal is.

A BEOSZ irodájában a telefonhívások, e-mailek és postai üzenetek mellett több esetben is személyes az ügyintézés. Hírlevél-megrendelések, tagdíjbefizetések, támogatással kapcsolatos igények, vagy éppen az elszámolások. Igyekszünk mindenben segíteni, legyen szó informá-cióról, reklamációról vagy éppen infor-matikai kérdésekről. Eközben alkalom adódik a személyesebb beszélgetésekre is, különös életutakat, sorsokat, régi tör-téneteket ismerhettem meg.

Gyermekeként a nyugdíjasokban csak idős embereket láttam, most pedig irigy-lem őket, az energiájukat, az elhivatottsá-gukat, ahogyan a Szövetségért, a szer-vezetekért töretlenül dolgoznak.

Jó köztük lenni. Nekem biztosan, hi-szen általuk lettem „A Zsóka”, aki értük és velük dolgozik.

(A fotó a 2018-as KNT-n készült.)

MAGYAR ERZSÉBET, A BEOSZ IRODÁJÁNAK
PÉNZÜGYI MUNKATÁRSA
FOTÓ: GÁL SÁNDOR NY. SZÁZADOS

Közösségünk tárt karjai

Remélem, a lap megjelenésének idején már múlt időben mondhatjuk, hogy egy szörnyű időszak van mögöttünk. Közösségeink a nehéz helyzetben is jól vizsgáztak, segítettek a barátokat, kollégákat, bevásároltak, kiszállították a megrendelt, főzéshez szükséges nyersanyagokat, a megrendelt kész ebédet, a tisztálkodószereket. Kevés olyan egyesület van, ahol ne kellett volna a korábbi évekhez képest több baráttól, bajtárstól búcsút venni, hol a vírus, hol más krónikus betegségek miatt.

A bezártság, az innen-onnan érkező hírek aggodalmat és sokszor lehangoltságot okoztak. Hiányoztak a gyerekek, az unokák, akik megfelelő távolságtartással, féltve bennünket, számon tartották, miben mit kell bevásárolni, aztán a kapunál beadni, vagy a lakás ajtaja előtt elhelyezni. De ez fordítva is igaz volt, mert ha kellett, melléjük álltunk, és anyagilag segítettük az állásukat elvesztett gyermekeink, családjaik megélhetését. Nehéz volt elviselni a bezártságot, a barátoktól, a kollégáktól

való távolságot. Hiányoztak a találkozások. Sokszor kézbe vettük a közös programokon készült fényképeket, és jó érzéssel gondoltunk vissza a fórumbeszélgetésekre, a történelmi emlékhelyek felkeresésére, a csapatlátogatásokra, az évfordulós megemlékezésekre és természetesen a zenés, táncos rendezvényekre. Rendeztük a fiókokban gyülekező okmányainkat, fényképeinket. Elővettük azok at a könyveket, melyek olvasása korábban elmaradt. Időnként besegítettünk a konyhában a főzésbe. Jó érzéssel láttuk, hogy a katonautódaink, a fiatalabb bajtársaink a mi

elhivatottságunkat, az embertársainkért érzett felelősségünket követve ott voltak a „frontvonalban”, részt vállaltak a vírus terjedését korlátozó rendszabályok betartásában.

Közben idősebbek is lettünk, de ne számolgassuk az éveket. Amint lehet, újra indítjuk az életünket meghosszabbító egyesületi életet.

(Szerzőnk, a képen balról az első. Nehéz szívvel írja le az ember, fotó: K.N. F.... A szerk.)

GALLÓ ISTVÁN NY. EZREDES

„Csapó, forgatás folytatódik!”

Nem vártak kaszasikert, nem volt hosszas stáblista, mégis bezsebelhették a legjobbaknak járó közönségdíjat. Az online tér és a vezetőség jóvoltából a ceglédi Dózsa György Honvéd Nyugdíjas Egyesület méltó módon megünnepeelt 50. évfordulójáról készített videofilm bejárta a tagság otthoni „vetítőit”. S ha már a zsöllyében kényelmesen elhelyezkedtek a személyes jelenlétek, találkozások örömeit olyan nagyon áhító egyesületbeliek, pereghettek tovább a kockák más rendezvényekről, szóval tágabb családjuk mindennapjairól. Állandó tudósítónk azonban a „forgatás” folytatásáról is szolgál hírekkel e hasábokon.

Nagy figyelmet fordítottunk arra, hogy ebben a zárt időszakban is odafigyeljünk egymásra. Tudtuk, ki beteg, ki került kórházba, kinek kell segíteni. Tagjainkat folyamatosan tájékoztattuk, tartottuk velük a kapcsolatot, ahogyan csak lehetett.

A vezetőség nem csupán erre fordított figyelmet, és bár e sorok írásakor még nem tudni, mikor lesz az éves közgyűlésünk, de elkészült, és mindenki meg is kapta idei terveink „listáját”, gazdag programkínálatunkat. A megvalósulást közösségünk persze reménykedve várja.

Májusban már szeretnénk méltó módon megemlékezni a magyar honvédelem napjáról. Találkozóra invitáljuk Baráth István dandártábornokot, az MH Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokság parancsnokát, aki a tervek

szerint tájékoztatna bennünket a honvédség fejlesztéséről, időszakos feladatairól. Névnap rendezvényeink is szerepelnek a naptárunkban, miként a XII. Ceglédi Laskafesztivál főzőversenye is, ki nem hagynánk a részvételt. Pótolni akarjuk a tavaly elmaradt négynapos üdülésünket a 3. számú KORK-ban, Mályiban, ennek részeként kirándulásunkat a muhi csata emlékhelyénél, és Európa egyik legnagyobb vadállományával rendelkező állatparkjában, Nyíregyházán.

E sorok írásakor tehát még nem jók a kilátások. Márciusban, áprilisban és májusban a korábbi szigorítások fennmaradására számítunk. Viszont jó hír, hogy megkezdődött a vakcinák beadása, s reméljük, legalább az év második felében visszatérhet a normális életünk. Addig is két dolgot kívánunk mindenkinek, katonásan: „Erőt, egészséget!”

(Az egyesület archív felvétele egy tavalyi év végi vezetőségi ülésen készült.)

KOROKNAY CSABA NY. ALEZREDES

Nyugdíjidőszakok, nyugdíjösszegek

A katonák szolgálati nyugdíját nem is olyan régen még a társadalom más tagjaitól eltérő sajátossággal állapították meg, aminek voltak a szolgálati leterhelésből adódó indokai. A nyugállományban lévő katonák többségénél még ismeretlen volt a túlszolgálati díj, pedig jellemzően napi 10-12 órát szolgáltak a havi vagy egyhetes gyakorlatokon, egyéb feladatok során. Később ehhez még hozzájött a családtól távol töltött 6-9 hónapos népgazdasági munka, majd ezt követően a missziókban eltöltött időszak.

A katonák a szolgálatukat 5-6 helyőrségben teljesítették. A költözések-nél mások voltak a lakások méretei, az ablakai, az egyik helyen padlószőnyeg, a másikon parketta volt. Szóval minden költözés az új otthon berendezésével és annak költségeivel járt. Meg kellett küzdeni a feleségek elhelyezkedésével, akiknek sokszor új szakmát kellett elsajátítani, a jövedelem megállapításánál az azonos foglalkozás, munkakör esetén is kezdőknek számítottak, aminek kihatása az akkori fizetésükben, de később a mai nyugdíjukban is megmutatkozik. Nem beszélve arról, hogy sokszor a feleségeknek hosszabb távon egyedül kellett megküzdeniük a család, a gyermeknevelés, az iskoláztatás gondjaival.

Azt hiszem, hogy a társadalomnak nincs más rétege, amely a haza, a honvédelem feltétel nélküli szolgálatát vállalva, hasonló küzdelmes idő után érte el a nyugdíjkorhatárt. A fentieket figyelembe véve, véleményem szerint senki nem irigyelhet a szolgálati nyugdíjba helyezés – lassan tíz éve megszüntetett – kedvezményesebb intézményét. Akkor a katonák öt évvel korábban mehetek nyugdíjba, mint a társadalom más munkaterületein dolgozók (de például a repülőgép-vezetők a fokozott szolgálati leterheltségük miatt további kedvezményekkel még előbb). A nyugdíjat pedig az utolsó év jövedelme alapján állapították meg, ami a „civil” számítható képest kedvezőbb volt.

Ennyi előzmény után – nem tekintve magam nyugdíjszakértőnek – megkísérlem áttekinteni néhány, az elmúlt évtizedekben történt jogszabályi változás

hatásait, melyek olykor jelentős különbségeket okoztak az azonos rendfokozatú, megegyező beosztást ellátók nyugdíja között. Az illetményemelés, majd az illetményrendszer átalakítása, a nyugdíjárulék-plafon folyamatos emelkedése, illetve később annak eltörlése mind olyan változások voltak, melyek előidézték és azóta is felszínen tartják a problémát.

Félreértés ne essék, nem a magasabb ellátásban részesülők nyugdíja a sok, hanem az őket közvetlenül megelőzően (olykor az előző évben) nyugállományba helyezettek nyugdíja marad el ma már jelentősen.

Az a szabály, hogy nyugállományba helyezésre az élekor (akkor 55 év) betöltésével, szigorúan a születésnapon került sor az év elejére vagy év végére eső napjától függően, akár tízezer forintos eltérést is okozhatott a nyugdíj-megállapítások. Ugyancsak a '90-es évek időszakának problémája, hogy az akkori gazdasági helyzet alakulása miatt az illetmények stagnáltak, ami az akkor nyugállományba helyezettek ellátásában is megmutatkozott. Majd 2002-ben egy jelentős (50–75%-os) illetményemelés következett, ami már az ezt követően nyugállományba helyezettek esetében fokozatos és folyamatos növekedést jelentett, és ezzel a két időszak ellátottai között mára már akár két-háromszoros nyugdíjeltérést is okoz.

A társadalombiztosítási nyugdíjárulék felső határának 2013 utáni eltörlése ezt a hatást csak tovább fokozza, azzal együtt, hogy időközben a nyugdíjszámítás módja már a katonák esetében is a társadalombiztosítási szabályok alapján történik.

A katonai nyugellátás 80-as évek végi jó indulása ellenére ma már eredménynek számít, ha az idősebb korosztály ellátása – a korábban az átlagot meghaladó fokozott igénybevétel ellenére – eléri a statisztikailag kimutatott átlag magyar nyugdíjat. De a katonaelet hatásai, a régebbi nyugdíjak értékének romlása a jelentős számú katonaozvegy ellátásában is megmutatkozik.

Az elmúlt évtizedekben több országban (például Szlovákiában, Romániában), figyelembe véve a katonák átlagot meghaladó megterhelését, az eltérő időszakban nyugállományba helyezettek nyugdíjösszegeinek indokolatlan különbségét igyekeztek megszüntetni a nyugdíjak fokozatos felzárkóztatásával.

Egy ilyen lehetőség megszüntethetné azt az igazságtalanságot, hogy a nyugdíj egyes személyeknél, rajtuk kívül álló okok következtében attól függjön, hogy az év melyik hónapjában születtek, vagy hogy egy illetményrendezés előtt, esetleg utána érték el a nyugdíjkorhatárt. Most sokan úgy érezhetjük, hogy tulajdonképpen nem a leszolgált évek alatt hozott sok-sok lemondástól, erőfeszítéstől és sikerektől függ a nyugdíj összege, hanem a nyugdíjba helyezés időpontjától.

Még egyszer hangsúlyozom, hogy nem az azonos szolgálati mutatók mellett, egyéntől független, olykor többszörös nyugdíjösszeg a sok, hanem a hirtelen határvonalakat szabó jogszabályi változások miatti jelentős különbségeket nem lehet megmagyarázni. Reménykedünk abban, hogy a honvédelmi tárca a jogszabályi változások okozta két-háromszoros nyugdíjkülönbségek megszüntetésére talál lehetőséget. A felzárkóztatást mindenképpen indokolja, hogy minden korosztály ugyanolyan hittel, elkötelezettséggel szolgálta és szolgálja a hazát, a honvédelmét.

PINTÉR FERENC NY. EZREDES

FELHÍVÁS. Az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar szeptemberben díszemléklap átadási ünnepséget szervez a jogelőd intézményeiben végzetteknek. (Bővebben: www.beosz.hu)

Meggyeserdei anzix

Szövetségünk „írott” bakancslistájának kínálatából e sorokkal Devecserbe invitáljuk olvasóinkat, a „Megyeserdő” Honvéd Nyugdíjas Klub tudósítása jóvoltából. Az apropó: megújult közösségi épületük „avatásaként” megújulásra vágyó közösségük emlékezett egykori alakulatuk első kapunyitására.

Devecserben, a Veszprém megyei kisvárosban 2006-ban, laktanyabezárással szűnt meg a katonai jelenlét. Ekkor kellett életre klubunkat az itt állomásozott alakulatok nyugállományú katonái, polgári dolgozói.

A várost Sümeggel összekötő út jobb oldalán elhelyezkedő objektum a pán-célos- és gépjármű-anyagraktár, illetve a javítóasztáloj otthona volt, később a terület az ott üzemelő használtcikk-piac miatt tett szert országos hírnévre. A bal oldali rész, a volt robbanóanyag-raktár állaga egyre csak romlott.

Az önkormányzat a 2010-es évek közepétől kezdett foglalkozni a terület hasznosításával, 2018-ra rendbe tették a terület egy részét. A gyermekeket erdei iskola, állatsimogató várja, sportolási lehetőséget teremtettek. A további

hasznosítási tervekben már felvetődött: nyugdíjasklubunk kapjon egy állandó helyiséget a volt robbanóanyag-raktár területén. A klub használatba vette az egykori tanterem épületének egyik felét, az önkormányzat és támogatók segítségével, két kezünk munkájával, festéssel, mázolóssal, javításokkal teremtettük meg a klubélet feltételeit.

Az önkormányzat és a klub együttműködése, az elvégzett munka elismerése alapján 2019-ben az épület másik helyiségét is megkapta a klub, lehetővé vált, hogy házi múzeumunk, klubunk önálló terekben működjön. Az épület felújítására

szükséges pénz Szövetségünk kedvező pályázata és egy bajtársunk anyagi támogatása révén teremtdött elő.

A robbanóanyag-raktár 1951 októberében jött létre. A 60. évfordulón még a művelődési ház falán avattuk fel az emléktáblát, amit most áthelyeztünk új közösségi otthonunk bejáratához. A sors iróniája, hogy mire befejeztük a munkát, a vírus második hulláma lehetetlenné tette a szervezett klubéletet. Egy rövid találkozó és az emléktábla megkoszorúzása után ismét kattant a lakat. Persze, a „harmadik hullám” miatt sem adjuk fel.

KÉP ÉS SZÖVEG: BINDER KÁROLY NY. ÖRNAGY

Egy pillanatra megállunk...

A Szövetség több mint harminc éves afennállása alatt sokan voltak, akik hosszabb-rövidebb tartó munkájukkal közösségünk meghatározó személyiségévé váltak, nevük szinte összeforrt a kezdetekkel. Sajnos egyre gyakrabban kapunk hírt egy-egy régi bajtárs elhunytáról, ilyenkor egy pillanatra megállunk és visszagondolunk azokra az időszakokra, ami számukra az „aktív” nyugdíjas éveket jelentette, a Szövetség számára pedig a kezdetet, a feladatokkal teli hétköznapiakat.

Most ismét meg kell állnunk: távozott sorainkból Iványi Nándor nyugállományú ezredes, Nándi bácsi, akinek történeteiből megismerhetünk egy-egy pillanatot a Szövetség indulásának, nehézségeinek éveiből.

Nándi bácsi a BEOSZ alapító tagja, a Bajtársainkért Alapítvány kuratóriumának titkára, a Balassi Bálint Bajtársi Egyesület egyik alapítója közösségünk

meghatározó személyisége volt. Nyugállományba helyezése után, 1989-ben kapcsolódott be a Szövetség szervezési munkáiba. Kezdetekben titkárként aktív szerepet vállalt a működés és a munkafeltételek megteremtésében. Jelentős szerepe volt a Hovét 1992-es létrehozásában, és működésének kialakításában. Nagymértékben hozzájárult a Szövetség népszerűsítéséhez, megismertetéséhez. Az alapítványnál betöltött tisztségét szociális érzékenységgel, empátiával látta el. Közösségi munkájáért számos elismerésben részesült: 1996-ban ezredessé lépett elő, 2004-ben kiérdemelte az Aranykor Kitüntető Cím Arany fokozatát, 2005-ben a 14. számú BEOSZ Emlékérmét, 2006-ban a HM arany emlékgűrűt, 2020-ban a Honvédelemért Kitüntető Cím I. fokozatát vehette át.

Elévülhetetlen érdemeire tekintettel, a Szövetség elnöksége Iványi Nándor ny. ezredes bajtársat a Szövetség saját

halottjának tekinti. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

SZTANÓ ZSUZSANNA

Egy klubelnöki plusz

AVeszprém megyei kormány megbízott, Takács Szabolcs közösségi oldalán olvasható ma is egy „különleges BEOSZ-hír”.

„A Veszprém Megyei Tüdőgyógyintézetben, Farkasgyepűn tájékoztattam a Covid-betegellátás helyzetéről. Személyesen egyeztettem Medgyasszay Balázs főigazgatóval, Farkasdi Lajos kórházparancsnok-helyettessel és Papp Lászlóné gazdasági vezetővel, valamint átadtam 6 ezer maszkot a kórházban betegellátást végző dolgozók részére, akiknek ezúton is köszönöm áldozatos munkájukat!”

Igen, jól olvasták, és az idézett FB-oldal fotóján jól látják, a Honvéd Bajtársi Klub Pápa, a tavalyi küldöttközgyűlésen a Szövetség tagszervezeteinek sorába „szavazott” klub elnöke szolgál ott, a Covid-járvány egészségügyi feladatainak segítjeként.

A napi tudósítások szolgálnak bizonyossággal arra, hogy a Közép-Bakony egyik magaslatán, Farkasgyepű község külterületén elhelyezkedő szakkórház mindennapi erőfeszítéséért

ma is kijár a köszönet. Akárcsak a legkülönbözőbb klinikákon, kórházakban, rendelőintézetekben és még számos helyen a gyógyítók mindennapjainak terheit helytállással könnyítő katonáknak, honvédségi alkalmazottaknak.

BH-INFORMÁCIÓ

Az emlékezés „Vasi” kultúrája

Nyugállományban és szolgálatellátás közben elhunyt bajtársakra, elhunyt hozzátartozókra emlékeztünk a Vasi Honvéd Bajtársi Egyesület a szombathelyi Sárkány Boldogasszony-székesegyházban. A korlátozásokkal megtartott eseményen részt vettek a társ fegyveres szervezetek és nyugállományú egyesületek képviselői. Ezúton is köszönjük Haller László ny. őrnagy táborigaznapi lelkésznek, Hegyfalva plébánosának és Dumovits Istvánnak, Horvátzsidány egyházi kormányzójának a szertartás megtartását.

Az egyesületben a járvány miatt e-mailen keresztül tartjuk a kapcsolatot a bajtársakkal. Így emlékeztünk január 22-én

a magyar kultúra napjára. Bár körlevél nélkül is ismert: a Himnuszt (a „Hymnus, a’ Magyar nép zivataros századaiból” című verset), nemzeti imádságunkat

ekkor fejezte be Kölcsey Ferenc. A verset 1844-ben, egy pályázat alkalmával zenésítette meg Erkel Ferenc. Ez a jelentős nap 1989 óta lett a magyar kultúra napja.

Az elődök hagyatékát nem csupán megemlékezéssel őrizzük. Napsugár kórusunk széles repertoárja minden fellépéskor elkápráztatja a nagyérdeműt, akárcsak a felvételen látható Fekete Sereg hagyományőrző csoportunk Mátyás király kori hadfelsze-

relési bemutatói, rendhagyó történelemórái.

LASCH BÉLA NY. ALEZREDES, ELNÖK
FOTÓ: CSEH GÁBOR ÉS ARCHÍV

KATONAHŐSEINK ADATBÁZISAI

A Magyar Nemzeti Levéltár közleményében a következő áll: a Nagy Háború hősi halottainak két adatbázisa az MNL, a HM HIM, valamint Budapest Főváros Levéltára összefogásával készült, és több mint 1,7 millió adatsort tartalmaz. Az adatbázis a <https://adatbazisokonline.hu/gyujtemeny/elso-vilaghaboru> linken érhető el.

A katonahőseink.militaria.hu-ra kattintva a HM HIM jóvoltából ismerhető meg, kutatható az I. világháborús hősi halottak és a magyar katonai áldozatvállalás adataira.

„Begolyóztunk!”

Ez azért nem szó szerint értendő, bár a járvány miatti bezártság, a korlátozó rendszabályok miatt nem is lenne csoda. De nincs másról szó, mint arról, hogy klubtársunk jóvoltából megismerkedtünk egy legalábbis nekünk új francia eredetű golyójátékkal. A neve: pétanque.

A „játékos gondolatok” előtt, magunkról írnék néhány szót. Klubunkat, a győri Fegyveres Erők és Testületek Nyugálománya Klubját 1970. december 8-án, Horváth János ny. r. alezredes vezetésével negyvennyolc rendőr, katona, határőr, tűzoltó, pénzügyőr és bv. dolgozó alapította meg. Tavaly ünnepeltük volna 50. évfordulónkat, de tervünket felülírta a pandémia, majd 2021-ben...

A tavalyi év is úgy indult, mint a többi. Előadásokat hallgattunk meg, köszöntöttük születés- és névnapjukat ünneplő tagjainkat, megemlékeztünk a magyar kultúra napjáról, a magyar királyi 2. honvéd hadsereg doni katasztrófájáról, megtartottuk a közgyűlésünket, elnököt választottunk. Aztán jött a járvány, és márciusban felfüggesztettük tevékenységünket.

Augusztusban megpróbáltunk újraindulni. A 96 főből 49-en eljöttek az első hívó szóra, ünnepi megemlékezést hallgattunk meg Szent István, illetve alkotmányunk napjáról, és visszamenőleg köszöntöttük klubtagjainkat. Szeptemberben sétát tettünk városunkban, idegenvezető segítségével, majd megrendeztük az áprilisban elmaradt pétanque-versenyünket, s rá

egy hétre bepótoltuk a „Fertő-tó– Sopron–Nagycenk” kirándulásunkat is. Októberben részt vettünk a honvédelmi miniszteri tájékoztatón a líkócsi laktanyában, majd a Honvéd Arrabona SE által szervezett idősek napi tekeversenyen.

Sajnos a járványhelyzet miatt novemberben ismét felfüggesztettük a tevékenységünket. Maradt újra a telefonos és internetes kapcsolattartás.

Visszatérve a pétanque-ra. Egyiptomban a régészek i. e. 5200-ból származó gyermekszarkofágban már találtak játékra alkalmas, csiszolt kőgolyókat. Az első, a XIV. századból való írásos emlék szerint IV. (Szép) Károly francia király betiltotta, mert katonák ágyúgolyókkal játszották, és ez a harcedzettség rovására ment. Egyéni és a páros változatban zajlik a versengés, dobni kell egy, „öcsi” néven nevezett célgolyót, az újabb

golyónak „öcsihez” minél közelebb kell megállnia.

Új játékunkat a klubunknak otthont adó Béri Balogh Ádám Honvédszálló udvarán ki is próbáltuk. Az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred egyik nyílt napjához kötődő versenyünkre meghívtuk a BEOSZ Nyugat-dunántúli Régiójának tagszervezeteit. Csupán Sopronból érkeztek versenyzők, így a győri nyugállományú csapatok mérkőztek meg a soproni határőrökkel. Tavalyi házi versenyünket a pandémia időleges csillapodásával, szeptemberben tarthattuk meg a Radó-szigeten. A győzelmet a Lukács házaspár szerezte meg.

Szeretnénk minden érdeklődővel megismertetni a golyójátékot. Állunk szövetségi bajtársaink rendelkezésére.

MARCSA GYÖRGY NY. ÖRNAGY, ELNÖK

FOTÓ: KRIVANEK TIBOR NY. TÖRZSZÁSZLÓS

„Kossuth Lajos” ötvenéves

A fél évszázados jubileumunkra készülve, a szentendrei Kossuth Lajos Nyugdíjas Klubban a járványügyi szabályozások betartása mellett kezdtük meg az ideai tervező-, szervező- és ellenőrző munkánkat.

Vezetőségi ülésen sorra vettük a lehetséges rendezvényeket, az érvényben lévő jogszabályok adta lehetőségeket, egyszersmind megkezdtük az 50. születésnap ünnepség előkészítését, a jubileumi kiadvány előkészítését. Szó volt a klubtagok látogatásának lehetőségeiről, a kapcsolattartás mikéntjéről,

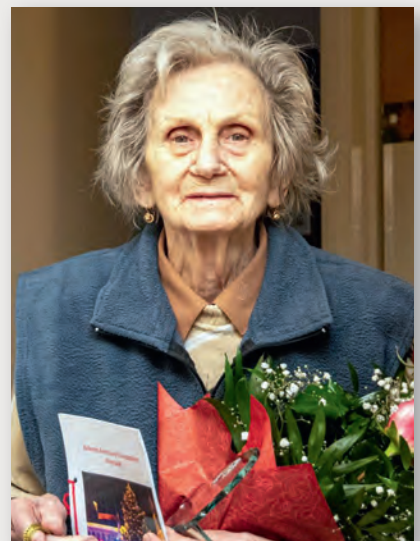
és egyeztetettük a halálesetek kegyeleti megemlékezéseinek való részvételét.

Az ellenőrző bizottság górcső alá vette a 2020. évi zárást, a BEOSZ-tól kapott támogatás felhasználását és elszámolását, az egész éves gazdálkodást és annak dokumentumait.

Miközben türelemmel várjuk a klub újraéledését, nem mulasztottuk el köszönteni tagtársunkat (felvételünkön), Leányvári Ferencné, Évikét 90. születésnapja alkalmából.

HORVÁTH JENŐNÉ KLUBELNÖK

FOTÓ: FARKAS KORNÉL

Debrecen: kézben tartott hétköznapiak

Szerkesztőségünk mostanság ritka felvételt kapott, ezúttal Debrecenből. Müller Péter írta: „A mosolygós embereknek sem könnyű a sorsa, csak másként élik meg. Derűsen, és ez a nehezét is könnyebbé teszi.” A Bocskai István Bajtársi Egyesület tagsága és elnöksége persze nem álmokban él. Bajtársak tértek örök nyugalomra, a Covid korlátozza mindennapjaikat, és sorolhatnánk tovább. De egyesületi létüket nem engedik „felfüggeszteni”. Elnökük a kedves hangulatot árasztó fotó kapcsán ad pillanatképet.

Soraim írásakor már két idei ülésünk volt a hátunk mögött. Másodjára február derekán gyűltünk egybe, mégpedig különleges körülmények között. Mivel a 2. katonai igazgatási központ-beli irodánkban nem tudtuk megtartani megbeszélésünket, tagtársunk, Majoros László ny. ezredes helyszíniként felajánlotta a tanyáját.

Az előírások melletti személyes találkozásunkon elkezdődött az ideai tervező-, szervező-, ellenőrző munkánkat. Megbeszéltük az érdekvédelmi teendőket, egyeztetettük a halálesetek kegyeleti megemlékezéseinek való részvételünket is. Mint másutt, a tagsággal a kapcsolatot mi is csak telefonon és e-mailen tartjuk. Így viszont rendszeresen. Mindeközben személyes közreműködéssel is segítséget kapnak a vírus miatt nehéz helyzetben lévő társaink, meleg ebédet rendelünk, pénzügyi támogatással enyhítjük gondjaikat.

Szó volt beszámoló taggyűlésünk lehetséges időpontjáról, de most akárcsak a hónapot is nehéz megjelölni. Mindenesetre, mivel vezetésünk mandátuma februárban lejárt, elkezdődött a választási előkészületek. Külön szóltunk arról, hogy a BEOSZ-tól kapott támogatás felhasználását és elszámolását az ellenőrző bizottság megvizsgálta, rendben találta.

Terveink szerint októberben lesz fél évszázados jubileumi ünnepségünk, beszámolunk az eltelt ötven évről és átadjuk az évfordulóra elkészülő érmekeket is. Addig? Csak bízni tudunk a tagság türelmében, megértésében...

(Herbák Ferenc r. alezredes fotója vezetőségi ülésen készült.)

SZABÓ JÁNOSNÉ

Híradás – híradókról

Az MH Budapesti Nyugállományúak Klubjának híradó tagozata sem tudott másként működni, mint a BEOSZ-ban mindannyian, a Covid szorításához alkalmazkodva a legjobbat tenni, amit ilyenkor lehet. A lap tudósított is eseményeinkről, most azonban másról lesz szó.

Ma már ismeretes, hogy november óta ismét karanténba kényszerültünk. A felfüggesztett időben sem függesztettünk fel mindent, nem hagytuk magunkat események nélkül. Rövid idő alatt online tartalmakra vonatkozó koncepciót készítettünk, elindult az e-mail levelezés, a Facebook-oldalakon napi rendszerességgel küldtünk videókat, filmeket különböző témákban. Itt köszöntöttük a születésnapjukat és névnapjukat ünneplő tagjainkat. Az internettel nem rendelkező társainkkal telefonon tartottuk és tartjuk a kapcsolatot, s ha kell, segítségükre vagyunk. Öröm számunkra, hogy kialakult egy stabil törzsközönségünk, akik naponta követik a Facebookon a híradó tagozat (zárt rendszerű) oldalán megjelenő aktuális híreket.

A kollektíva összetartása nagyon fontos. A félelemnél egyre erősebb az a vágy, hogy visszatérjen minden a régi kerékvágásba. A tavalyi év elvett sok mindent, de adott egy internetes aktivitást, ami a távoból is segített összekapcsolni.

E helyzetnek előre nehezen belátható következménye lehet a közösségi életre és az egészségükre egyaránt. Ezért a

vezetésünk karácsony előtt úgy döntött, hogy a tagdíj-befizetés év végi tartalékából tizenkét, 80 éven felüli, egyedül élő beteg klubtársunkat ajándécsomagban részesítjük. A vezetőség tagjai vállalták a kiszállítást, így még karácsony előtt tudtuk egy kis örömet szerezni számukra. Vigyáztunk az egészségi előírásokra is, maszkban, kézfogás nélkül a lakásajtóban adtuk át a karácsonyi meglepetésünket.

Az élet arra tanít, hogy menni kell az új, az ismeretlen felé, de nem is élhetünk folyton félelemben. Weöres Sándor Bolond Istókjának zárómondata jutott eszembe: „Az égiek nem haragszanak rátok, csak így terelnek benneteket új tájakra...”

A SZERZŐ, SOÓS TAMÁS NY. MK. ALEZREDES 76. ÉLETÉVÉBEN ELHUNYT. JÁNKA ANDRÁS FELVÉTELÉN SZERETETT KÖZÖSSÉGÉBEN JOBBRÓL A NEGYEDIK.

A fákkal együtt más világ nő

A Covid-világjárvány csapásai alatt elmosódott az éghajlatválság ezernyi tennivalója. A statisztikák mutatják az áldozatul esett embertársaink, sajnos, bajtársaink haláladási adatait is. És bizakodhatunk, hogy a védőoltások esélyt adnak a túlélésre.

Mindeközben átrendeződés zajlik a társadalmakban, törekvés mutatkozik a globalizáció negatív hatásainak kiküszöbölésére a gazdaságban, de még a politikában is. Változik az életmódunk, változik a Föld erőforrásainak felhasználása.

Civilizációs károkozásunk helyrehozásában minden Földlakónak van teendője. E felismerés vezette a Nyíri Honvéd Egyesületet, amikor 2019 júniusában kezdeményezte a BEOSZ elnökségénél, hogy a magunk lehetőségei szerint vegyünk részt a klímakatasztrófa megelőzésében. A Szövetség tagszervezetei és tagjainak ezrei sok más feladatuk mellett még időskorban is tehetnek azért, hogy gyermekeinknek, unokáinknak is legyen éltető, tiszta levegő, legyen megfelelő minőségű ivóvíz, élelmiszerválság se fenyegetse őket. Az egyik kulcs a Föld felmelegedésének megakadályozása, amihez nélkülözhetetlen a széndioxid-kibocsátás csökkentése a növények, kivált a fák megfelelő telepítésével, ápolásával, megőrzésével is. Bízhatunk a jövőben: a fákkal együtt más világ nő.

A BEOSZ elnöksége pártfogolta a kezdeményezésünket, a tagszervezetek körében meghirdette a faültetési akciót. Sokan részesei voltunk a balatonakarattyai honvédüdülő területén az első fa ültetésének.

Az idő gyorsan telt, 2020-ban a faültetésre optimális tavaszi és őszi időszakot már uralta a pandémia. Úgy jártunk mi is,

hogy az erdőtelepítésre megszervezett „Nyíri” tagság, az ellátás logisztikájával együtt készen állt, mikor a végrehajtás napjának reggelén központi kormányzati intézkedés leállított mindent. Ekkor a pályázat útján nyert 100 000 forint támogatást a járvány miatt nehéz helyzetbe került Nyíregyházi Állatpark állatainak élelmezésére kívántuk felajánlani, ez azonban a pályázati szerződés jogi kötöttségei miatt nem sikerülhetett.

A vírushelyzet enyhülésének időszakában vásároltunk húsz fát, s egy középiskola igazgatójának közreműködésével elültettük. (Lásd az emléklappal ékített fánkat.) Akciónkban Bertli József, Béres Miklós, Kiss László, Kiss János, Sólyom Tibor, Sólyom Tiborné és Tóth Sándor vett részt.

Mások is cselekedtek. A Honvéd Bajtársi Egyesület Tata tagjai a városi Bacsó Béla lakótelep környezetének szebbé tételéhez tizenöt fát ültettek. Sárközi József elnök tudósítása szerint: „A Városgazda Kft. képviseletében Fodermayer Ágnes intézte a fák beszerzését, és szervezte

az ültetési feladatokat. Segítségünkre volt még Jungwirthné Erzsike is. A munkálatokban többek között dr. Popovics Judit, a 7-es lakókerzet (Bacsó Béla lakótelep) képviselője, Sárközi József elnök, Zentai László, Lázár Ferenc, Kozma István nyugállományú bajtársak, és a többi nyugdíjas tagunk: Bankó Róbert, Sereginé Terike, Váradiné Éva, Sándorné Irén, Bécsiné Marika, Nagy Olga vett részt. Az ültetésnél és az öntözésnél a város különböző területein lakó nyugdíjasaink is segítségünkre voltak.”

A kiskőrösi Helyőrségi Emlékparkban a BEOSZ támogatásával, a Kiskőrös Helyőrség Nyugállományúak Klubja közreműködésével tavaly november 20-án öt gömbkört ültettek. Gottfried Béla ny. ezredes, elnökhelyettes, egyben faültető információja szerint a tagság soraiból Fadgyas István, Jakab József, Melher Sándor, Benics László, Lehoczki Péter, Tratter István, Zubor Imre, Kovács Imre tagok vettek részt az emlékpark szebbé tételében.

A járványhelyzet nehézségei ellenére tizenhét fával gyarapították környezetüket a „Szegezárd” Veterán Vegyész Baráti Társaság tagjai. Vincze György elnökhelyettes tájékoztatása szerint: Mester Miklós Kiskunfélegyházán öt, Potyondi Pál Meződön egy; Szűcs János Kaposváron egy, Bodrogi Tibor Kisszékelyen nyolc; Vincze György Budapesten két fát ültetett.

Az összeállítás készítésekor az elnökség még nem értékelte az akciósorozatot, de a nemes cselekedet minden résztvevőjének köszönet jár.

TÓTH SÁNDOR NY. EZREDES
FOTÓ: VIRA.HU (KISKÖRÖS), KISS JÁNOS
(NYÍREGYHÁZA)

A Don-kanyar

Röviden csak ekképp rögzült a köztudatban mindaz, ami 1942–1943-ban az akkori Szovjetunió elfoglalt területén a magyar királyi Honvédség ott harcoló sereg- és csapattesteivel történt. Ez az egy rövidke mondat sok tízezer halott, eltűnt, sebesült és hadifogságba került magyar honvéd és munkaszolgálatos emlékéét hozza elő szinte minden esztendő január 12-én. Ekkor emlékeznek ugyanis mindazokra – maholnap már három évtizede folyamatosan –, akik megjárták a „poklok poklát”, amint azt sok egykori túlélő emlegette. Mínusz 20–30 fok, nem igazán megfelelő ruházat, az ellenségénél gyengébb fegyverzet és apátia. Apátia, mert azok, akik már több hónapja a fronton voltak, nem értették meg, hogy miért ők, és mikor jön majd a váltás, hiszen úgy vélték, eljött annak már az ideje, hiszen azt ígérték.

(Említsük meg: szerzőnknek – a történettudomány területén végzett több évtizedes, kiemelkedő jelentőségű kutatói munkája, különösen hazánk 1919 és 1945 közötti történelmi eseményeinek, illetve a korszak politika- és sporttörténetének kutatásában elért eredményei elismeréseként nemzeti ünnepünk, március 15. alkalmából a köztársasági elnök Széchenyi-díjat adományozott. A szerk.)

A háborúban azonban nehéz megtartani az ígéreteket, ha az ígérek mások ígéretén alapulnak. Nem volt ez másként 1942–1943-ban sem.

Amikor 1942 januárjában a legmagasabb rendfokozatú és beosztású német katonai vezető – Wilhelm Keitel tábornagy – Budapesten tárgyalt a magyar miniszterelnök, külügyminiszter Bárdossy Lászlóval, a honvédelmi miniszter Bartha Károly szolgálton kívüli vezérezredessel és Szombathelyi Ferenc vezérezredessel, a Honvéd Vezérkar főnökével, akkor azt ígérte, hogy a Szovjetunió elleni hadműveletekre a Német Birodalom rendelkezésére bocsájtandó magyar hadsereget megfelelő nehézfegyverzettel látják el, és az utánpótlást „német vonalon” biztosítják.

Az ígérek azonban csak részben „tartattak be”. A német vonalon történő ellátás, ami az élelmezést és az üzemanyag utánpótlását is magába foglalta, gyengére sikeredett. A magyar katona, a közbeszédben baka – lett légyen a katona akár tüzer, gyalogos, műszaki vagy lovas

fegyvernembéli – valahogy nem szerette meg a német menázsit. Nem ízlett neki a szárított főzelék, a műmész stb., inkább ette volna az otthon megszokottat, de ez olyan mennyiségben és minőségben nem állt rendelkezésre.

A páncéltörő lövegek jelentős rész sem a legjobb minőségű német gyártmány volt, hanem a korábbi „zsákmányanyagból” – belga, francia – átadott kisebb kaliberű löveg. A páncélosok részben a német gyártmányú Pz. III-asok vagy Skoda T 38-asok voltak. Igaz – s ez szolgáljon a németek mentségére –, ahogy a győzelemre áhító fegyvertárs sem rendelkezett olyan tartalékokkal, hogy abból minden igényt kielégíthessen.

Amikor 1942. április 11-én a magyar királyi 2. honvéd hadsereg első alakulatai elindultak a szovjet hadművelleti területre, senki nem gondolta, hogy a kintlét/ottlét közel egy esztendőre nyúlik.

A hadsereg parancsnoka, vitéz Jány Gusztáv vezérezredes jól képzett, tapasztalt katona volt. Komoly (I.) világháborús teljesítmény állt mögötte, majd különböző magasabb parancsnoki – vegyesdandár, hadtest – beosztások, jártasság a katonai közigazgatásban, elkötelezett hűség a Legfelsőbb Hadúr iránt s mély vallásosság, evangélikusként.

Jány – ahogy a magyar politikai és katonai vezetés tagjai is – csak 1942 májusában szembesült azzal a ténnyel, hogy a remélt „megszálló feladatok” helyett a mintegy 200 000 fős, honvédekből

és munkaszolgálatosokból álló hadsereg a nyárra tervezett nagy német támadás résztvevőjévé válik.

S így is történt. Kimerítő előrenyomulás kisebb-nagyobb összecsapásokkal, majd súlyos hídfőharcok a Don partján.

1942 késő ősztől már minden a majdani télről szólt. Védőállásokat kiépíteni, műszaki anyaggal erősíteni azokat, fegyver, lőszer, élelmiszer és üzemanyag utánpótlását kérni és minél több, a műszaki munka elvégzésére alkalmas munkaszolgálatos alakulatot.

A kérések csak részben nyertek meghallgatást. Nem volt miből és nem volt hogyan. Az utánpótlás gyakorlatilag csak egy egyvágányú vasútvonalra volt „felfűzve”, amelyet – ahol csak lehetett – rongáltak a partizánok, és a kirakodási helyek sok tíz kilométerre voltak az első vonalaktól, amelyek kiterjedése mintegy 200 kilométer volt.

200 kilométer, 200 ezer katona és munkaszolgálatos. Elegendő lehetett-e ez? A kérdésre az egyértelmű választ a szovjet Vörös Hadsereg 1943. január 12-én és 14-én megindított támadása adta meg: NEM.

Ennek ellenére a magyar királyi 2. honvéd hadsereg katonái és munkaszolgálatosai emberfeletti teljesítményt nyújtottak. Kitartottak szinte a végsőkig. Teljesítették a parancsot és „nem veszítették el a becsületüket”, amely Jány Gusztáv 1943. január 24-én kiadott hadseregparancsa szerint elvesztettetett.

Amikor a parancsnok megismerte katonái teljesítményét, a túlerő előretörésének lassítását és ezzel nem kevés magyar, német, olasz és román katona számára biztosítva a túlélést, megkövette őket.

Fejet hajtott az elesettek, megsebesültek, eltűntek és hadifogságba kerültek előtt. Ez a főhajtás jár mindazon katonának, munkaszolgálatosoknak, akik egykoron akár azonosultak a háborús célokkal, akár nem, de teljesítették a kötelességüket, mert esküjük arra kötelezte őket.

Az eskü pedig minden korban és minden haderőben szent és kötelező. Aki azt megszegi, megvetés „tárgyává válik” az pedig – ahogy mondták egyesek – talán még a halálnál is rosszabb.

Amikor minden év január 12-én a Don menti harcok hősi halottaira, áldozataira emlékezünk, ne feledkezzünk meg arról, hogy nemcsak ott és nemcsak akkor vesztették életüket magyar katonák, akik a Hazaért harcolva áldozták fel az életüket.

A Hazáért, amely sokak számára akkor és ma is csak nagy kezdőbetűvel képzelhető el, és amelynek mindig hálával és tisztelettel kell(ene) emlékezni katonáira.

A világ forgandó, a politikai rendszerek változnak, de a Haza mindig Haza marad. Ezt kellene szem előtt tartanunk mindig, amikor – és ami előtt – ítéletet mondunk azok felett, akik már nem védhetik meg magukat. Ítélni, elítélni könnyű. Helytállni a legnehezebb időkben sokkal nehezebb. A kötelességtudat, a becsület és a bajtársiasság segítheti át a katonát a legnehezebb helyzeteken is.

A Honvéd Hagyományörző Egyesület – amely immáron több mint harmincesztendő – ezeket az elveket is megfogalmazta és magáénak vallotta, megalakulásakor. Akkor, 1990-ben, néhai Kéri Kálmán nyugállományú vezérőrnagy – majd 1991-től nyugállományú vezérezredes – vezetésével azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a volt magyar királyi Honvédség egykori tagjainak rendfokozatra való tekintet nélkül visszaadassa a becsületét és megbecsülését, és a mindenkori magyar katonát példaként állíthassa a több mint sokszínű magyar társadalom sok mindenben egyet nem értő tagjai elé. A Haza, a honvédelem ügye ugyanis nem lehet rövid távú/célú politikai érdek.

(Snoj Péter felvétele az oroszországi Rudkinoban, a II. Magyar Központi Katonai Temetőben, Kertész László fotója a HM HIM díszudvarában készült.)

PROF. DR. HABIL. SZAKÁLY SÁNDOR,
A HOHE TISZTELETBELI ELNÖKE

Történelmi ismeretpróba

A doni áttörés napján a szabadszállási Honvéd Nyugdíjas Klub megemlékezést tartott a város második világháborús emlékművénél. Az elmúlt esztendőben az érdeklődők három különböző, a klub nevével fémjelzett kiállítás keretében kaphattak információkat az 1942 elején hadba vonuló szervezet összeállításáról, a 2000 kilométeres kivonulási vonatról, a 2–300 kilométeres, részben harcos gyalogmenetről, a hídfőcsaták, a védelemre berendezkedés törté-

netéről, az 1943. januári menekülés történetéről.

A rendezvényen Farkas Zoltán egyesületi elnök, nt. Pálincás Gyula református lelkész és Darabos József, Szabadszállás polgármestere emlékezett meg a doni hősekről, majd koszorúzás, mécsesek gyújtása következett.

A klub az emléknapi alkalmából kvízversenyt hirdetett. Harmadik helyezést érték el Kishalmi Istvánné, Udvarnoki János és Farkas Zoltán, második lett Baki Mária, míg a fődíjat Sztupák Zoltán Mátyás vehette át.

(Forrás: hirmondo.szabadszallas.hu)

HORVÁTH BALÁZS ISTVÁN
FOTÓ: FABIÁN KRISZTIÁN

Tisztelet a hősöknek, emlékük őrzőinek

Minden év január 12-én – talán nem túlzás állítani – megmozdul az ország. Máglyákat, fáklyákat, gyertyákat, mécseseket gyújtanak fényesen kivilágított emlékművek talapzatánál, szépen renden tartott katonatemetőkben és majdnem elfeledett temetői apró fakeresztek lábánál. Évtizedekig agyonhallgatott ütközetre, évtizedekig megvetett és megtagadott hadsereg katonáira emlékezünk.

(Szerzőnk a Doni Bajtársi és Kegyeleti Szövetség elnöke, a BEOSZ Közép-dunántúli Régiójának vezetője. A szerk.)

Magyarország és a magyar királyi Honvédség második világháborús szerepvállalása máig vitatott kérdés. A magyar királyi 2. honvéd hadsereg Szovjetunió területén folytatott harcainak megítélése a hadsereg felállítása, vezetése, felszereltsége, fegyverzete, kiképzettsége, harcértéke, ellátása, kiegészítése tekintetében ellentmondásos. A laikus, érzelmezérelt közvélemény és a történész szakma álláspontja sok kérdésben teljesen ellentétes, ugyanazon tények alapján ellentétes értékelések, megállapítások látnak napvilágot.

Mi, akik szívügyünknek tekintjük a katonai hagyományőrzést, nem akarunk igazságot tenni, legfőképpen nem ítélni. A magyar politikai élet második világháborús legfelső vezetésének, a magyar királyi Honvédség legfelső parancsnokainak tevékenységét megítéli, részben már megítélte (aztán újraértékelte) a történelem.

Mi a harcoló, a fronton szolgálatot teljesítő katona – legyen az tábornok, főtiszt, tiszt, altiszt, vagy rendfokozat nélküli honvéd – hősiességét, hazaszeretetét, áldozatvállalását, hűségét, kitartását, bajtársiasságát tiszteljük, arra emlékezünk. Azokét a katonákat, akik emberek tudtak maradni az embertelenségben. Mert nem szabad tagadni, ennek ellenkezőjére is voltak példák.

A Don mentén 1943. január 12-én védelembe helyezkedett, akkor már a kegyetlen téli körülmények, az utánpótlási nehézségek miatt kétségtelenül elgyőztört, felszerelésében, fegyverzetében és létszámában megfogyatkozott, gyengén kiépített állásokban elhelyezkedő magyar 2. hadsereg ellen megindult a Vörös Hadsereg támadása, amely az urivi áttörés néven vonult be a magyar hadtörténet fekete könyvébe. A harcokban megsemmisült a hadsereg harci, technikai felszerelésének, állatállományának java része. Hősi halált halt, megsebesült, fogságba esett mintegy 100 000–120 000 ember. Az életben maradtak fagyási sérülésekkel, sebesülten, halálosan kimerülve teljesítették a kötelességüket. A kapott parancsok szerint tartották az állásaikat. Parancs nélkül nem vonultak vissza. Amikor már nem kaptak parancsokat, kiemelkedtek a soraikból a vezetésre alkalmas tisztek és altisztek, és kitértek a bekerítésekből, harcolva, a beosztottaikat együtt tartva, a sebesülteket magukkal cipelve, egymást segít-

ve vonultak vissza a sokszor csak vélt összevonási pontok felé. A halottaiknak megadták a végtisztességet. Olyan katonai és emberi erényekről tettek tanúbizonyságot, amelyek minden kor minden katonája számára példák lehetnek.

Az életben maradtak 1943 augusztusában térhettek haza. Azok, akik fogságba estek, szinte valamennyien életüket veszítették. A kevesek, akik a hadifogolytáborokból hazatértek, 1948 és 1950 között ölelhették át újra a szeretetteiket úgy, hogy sokukat már évek óta halottnak hitték.

A harcok és a fogság túlélőit emlékeztetük, lelkükben egész életükben elkísérték a háború borzalmait. Magukban győtrődtek. Sokan a családjuk körében sem voltak képesek beszélni arról, amit átéltek.

A rendszerváltozás után sorra alakultak a hagyományőrző szervezetek. Köztük 1991-ben Székesfehérváron a Doni Bajtársak Szövetsége (ma már Doni Bajtársi és Kegyeleti Szövetség), amely a Don mellett harcolt veteránok gyűjtőszervezete lett. A megalakulást követő években gyorsan nőtt a szövetség létszáma, 1993-ban már több mint 400 főt számlált. A szövetség lehetővé tette – és számtalan szívet tépő példa emlékét őrizzuk – a régi bajtársak találkozását, az élet viszontagságai során széttépett, de soha nem feledett harctéri barátságok, bajtársi kötelékek újjáépítését.

Az, hogy már lehetett beszélni a magyar hadtörténet legnagyobb tragédiájáról, megindította a visszaemlékezések áradatát. Kiadványok, könyvek születtek – köztük néhány a szövetség támogatásával – a magyar 2. hadsereg oroszországi harcairól. Ezek a visszaemlékezések történelmi erővel és jelentőséggel is bírnak, de általában csak az író személyes élményeit és benyomásait tartalmazzák. Mindenképpen szükség volt arra, hogy a lassan (nagyon lassan) kutathatóvá tett levéltári anyagok alapján szakavatott történészek tudományos alapon és történelmi hűséggel dolgozzák fel a magyar 2. hadsereg történetét, az előzményeket, a harci tevékenységet és a következményeket.

Rengeteg emlékhely létesült. Állami szervek, önkormányzatok, civil szervezetek állítottak emlékműveket, keresztek, emléktáblákat és kopjafákat az elesettek

emlékére. Páratlan nemzeti összefogás jelképeként, a szövetség kezdeményezésére 1993-ban felépült a Don-kanyar Emlékkápolna a pákozdi Mészeg-hegyen. A kápolna előterében helyezték örök nyugalomba egy, a Don-kanyar mellől, Roszkino falu határában exhumált ismeretlen magyar katona földi maradványait. A kápolna az elmúlt huszonnyolc év alatt zarándokhellyé vált. Évente sok ezren róják le kegyeletüket a hősök emléke előtt. Köszönet illeti a Katonai Emlékpark Pákozdi Nemzeti Emlék hely munkatársait áldozatos kezelői tevékenységükért.

A rendszerváltozás után az új nemzetközi kapcsolatok lehetővé tették, hogy zarándokutakat szervezzenek az 1943-as hadszíntérre. Szövetségünk szervezte az első doni zarándoklatot, akkor még erős „ellenszélben”. Azóta többször is megszerveztük az utazást, legutóbb 2018-ban, a hetvenötödik évforduló évében.

Mérőföldkőnek tekinthető az is, hogy a magyar–orosz kormányközi szerződés lehetővé tette Rudkinóban és Boldirevkában a hősi temetők létrehozását. Amikor kint jártunk, tapasztaltuk, hogy az orosz emberek kegyelettel gondozzák a temetőket annak ellenére, hogy 1942–1943-ban a magyar 2. hadsereg katonái ellenséges katonák voltak.

Minden évben, január 12-én emléktűzet gyújtunk az emlékkápolnánál. Idén a szokásos, több száz fős résztvevői kör helyett csak néhányan voltunk. Megtisztelt minket Soltész Miklós államtitkár, Vargha Tamás államtitkár, Spányi Antal megyéspüspök, dr. Cser-Palkovics And-

rás polgármester, a Magyar Honvédség több magas beosztású tisztje.

Hála a nemzeti érzés sokszínűségének, az emlékezésben nem vagyunk egyedül. Külön köszönet illeti a Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége kötelékébe tartozó szervezeteket. Azt konkrétan tudom, hogy a BEOSZ Közép-dunántúli Régiójának valamennyi tagszervezeténél megemlékeztek a hős katonaelődökről.

Talán nem veszik szerénytelenségnek: úgy gondolom, a Doni Bajtársi és Kegyeleti Szövetség által elültetett kicsiny csemete – ugyanúgy, mint az urivi templomdombon 1993-ban elültetett fenyő – hatalmassá fejlődött és szaporodni tudott. A doni hősök, áldozatok emlékét

most már soha többé nem feledjük. A hősök közül sajnos már csak kevesen élnek. A szövetség tagjai valamennyien a Don mellett 1942-ben és 1943-ban, a magyar 2. hadsereg kötelékében harcolt hős katonák leszármazottai. A nevükben is mondom és üzenem mindenkinek, aki remél, aki érez, aki emlékezik, és mindenkinek, aki cselekszik: dicsőség a hősöknek! Megbecsülés a hátramaradottaknak! Tisztelet az emlékek őrzőinek!

(Kálmánfi Gábor címdalunkon közölt „kijárló” fotója illusztrációul szolgál. A szerk.)

BGK
FOTÓ: SIMON ERIKA

Tatai főhajítás

A doni hősökre emlékezett Tata önkormányzata, a Magyar Honvédség 25. Klapka György Lövész dandár és a Honvéd Bajtársi Klub a város második világháborús emlékművénél. Az elhunyt bajtársak tiszteletére a doni harcokból hazatértek, vitéz Polgár Sándor, vitéz Petrozsényi Tibor, vitéz Marton Lajos, vitéz Becsák László, Kardos Sándor, Vár-

palotai József és sokan mások kezdeményezték az emlékmű állítását, még 1994-ben.

Sárközi József, a klub elnöke elmondta, hogy a székesfehérvári magyar királyi Szent István 3. honvéd gyalogezred tatai zászlóalja 872 katonával indult a frontra, közülük 72-en tértek haza. A hazatértek közül sem élnek már, de kérésüket megtartották. Emlékeznek a doni harcokban elesettekre, valamint tisztelegnek a hazatért katonák hősiessége előtt is, akik fájó emlékek között gondolták egykori bajtársaik emlékét.

Ezt követően Orbán Viktor őrnagy, a dandár híradó-főnökének helyettese szólt a doni áttörés előtti háborús előzményekről, a magyar királyi 2. hadsereg fronton harcoló katonáinak fegyverzeti és időjárási körülményeiről, kötelességteljesítésükről. Végül Markovics Milán Mór százados római katolikus táborigazgató lelkész imával emlékezett a doniakra, majd a résztvevők elhelyezték koszorúikat az emlékműnél.

SÁRKÓZI JÓZSEF NY. EZREDES, KLUBELNÖK
FOTÓ: BIRKÁS ERZSÉBET

Rangot kivívó emléktúra

„A Doni Hősök Emléktúra résztvevőinek száma átlépte az ezer főt, így Magyarország egyik legjelentősebb, rangos hagyományörző eseménye lett.” Jásdi Balázs hagyományörző főhadnagyot, az emléktúra ötletgazdáját idéztük, aki az idei, XXI. túra kapcsán figyelemre érdemes nézeteket osztott meg egy napilap online felületén. Érdeklődésünkre megerősítette: a kommunikáción változtatni kell, mert a hazai megemlékezések többsége leginkább gyászszertartáshoz hasonlít, azt idézik fel, hogy hol, mikor és hányan haltak meg. Az emlékműveinken is csak a hősi halottak vannak feltüntetve. Amikor a fiatal ezt meglátja, azt hiszi, meg kell halni ahhoz, hogy

valaki hős legyen. Pedig nem. Fel kell vésni azt is az emlékművekre, legalább szám szerint, hogy hányan tértek haza. Mert aki hazatért, legalább akkora hős, mint aki nem.

A fotónkon, a HOHE eseménysorozatának zárásaként a Centenárium Hadtörténeti Egyesülettel közös aleggység, Ugray Csaba honvéd koronaőr őrmester vezetésével menettel a Doni Emlékkápolnához. A kép jobb szélén korhű haditudósító, eredeti karszalaggal és fotósfelszereléssel látható.

BH-ÖSSZEÁLLÍTÁS
FOTÓ: BABÁK BALÁZS

Az utolsó doni veterán emlékére

Vitéz Smohay Ferenc magyar királyi zászlós (tartalékos főhadnagy), doni veterán, a székesfehérvári magyar királyi „Szent István” 3. honvéd gyalogezred, egyszersmind a doni veteránok utolsó ismert élő katonája életének 99. évében elhunyt. Katonai tiszteletadás mellett, kegyeleti gyászmise keretében helyezték végső nyugalomra Székesfehérváron, a Prohászka Emléktemplomban.

A temetésen képviseltette magát a Köztársasági Elnöki Hivatal, a HM, az MHP, ott volt Székesfehérvár polgármestere. Megjelentek mindazon civil szervezetek (Doni Bajtársi és Kegyeleti Szövetség, Honvéd Hagyományörző Egyesület, Magyar Királyi Szent István 3. Honvéd Gyalogezred Hagyományörző Egyesü-

let, Honvédség és Társadalom Baráti Kör, Történelmi Vitézi Rend) képviselői, amelyeknek aktív tagja volt. A BEOSZ nevében Hazuga Károly ny. altábornagy, elnök vett részt a szertartáson.

Gyászmiséjében Spányi Antal megyéspüspök felidézte életútját, emberi

kvalitásait. Búcsúbeszédében Berdó Gábor Károly ny. százados, a Doni Bajtársi és Kegyeleti Szövetség elnöke emberségétől vezérelt katonai szolgálatáról is szólt. Mint mondta: „A keleti front poklába tudta varázsolni az ott-hon melegét. Nála idősebb katonái is felnéztek rá. Sosem küldte csatába az embereit – mindig oda vezette őket.”

Húszéves volt, amikor 1942 novemberében alakulatát, a magyar királyi „Szent István” 3. honvéd gyalogezredet a frontra vezényelték. A Doni szakaszon 1943. január 12-én bekövetkezett áttörést követően a csak parancsra megkezdett visszavonulás közben esett hadifogságba, ahonnan 1945. február 28-án tért haza. Családot alapított, példás életet élt szeretett feleségével gyermekei, unokái és dédunokái körében.

Idősödő fejjel új élethivatásként fogta össze volt ezredének akkor még élő tagjait, emléket állított a háború áldozatainak és hőseinek.

BH-INFORMÁCIÓ
FOTÓ: „DONIBAJTARS” FB-OLDAL, KÁLMÁNYI GÁBOR

„Egyszázalékos” felhívás

Tisztelt Bajtársak! Idén is szeretnénk, ha bajtársi egyesületeink, tagszervezeteink részesülhetnének a személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlásaiból. Tisztelettel kérünk benneteket, hogy népszerűsítsétek az itt közreadott adataikat. Nagy segítséget jelenthetnek ezek a felajánlások még tartalmasabb, színesebb tevékenységükhöz.

Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége Budapest 19021959-1-42
„Bajtársainkért” Alapítvány Budapest 18054891-1-42

KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ, Budapest

Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület	Budapest	18168145-1-42
Balassi Bálint Bajtársi Egyesület	Budapest	19661287-1-41
Esze Tamás Honvéd Nyugdíjas Egyesület	Vác	18699959-1-13
Dózsa György Honvéd Nyugdíjas Egyesület	Cegléd	18686940-1-13
Platthy József Bajtársi Egyesület T	áborfalva	18689675-1-13
Kossuth Lajos Nyugdíjas Klub	Szentendre	18707355-1-13
Hunyadi János Nyugállományúak Klubja	Rétság	18635566-1-12
Békefenntartók Bajtársi Egyesülete	Budapest	18193941-1-41
Honvéd Sporthorgász Egyesület	Budafok	19624033-1-42
Bem József Bajtársi Egyesület	Budapest	18196470-1-42
Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület	Érd	18704479-1-13
Kispesti Obsitos Fúvószenekari Egyesület	Budapest	18265606-1-43
WAT Magiszterek Védegylete	Budapest	18121733-1-42
Magyar Katonai Logisztikai Egyesület	Budapest	18720789-1-42

DÉL-ALFÖLDI RÉGIÓ, Kalocsa

Petőfi Sándor Bajtársi Egyesület	Kiskunfélegyháza	18355903-1-03
Béri Balogh Ádám Honvéd Klub	Csongrád	18470219-1-06
Fegyveres Erők és Testületek Nyugállományúak Klubja	Békéscsaba	18375877-1-04
Fegyveres Testületek Nyugállományúak Klubja	Orosháza	18384796-1-04
Szegedi Bajtársi Klub Közhasznú Szervezet	Szeged	18467482-1-06
Kuruc Vitézek Nyugállományú Egyesület	Kiskunhalas	19042295-1-03
Bem József Honvéd Nyugdíjas Egyesület	Jánoshalma	18359639-1-03
Honvéd és Rendvédelmi Szervek Bajtársi Egyesülete	Kalocsa	19042312-1-03
Kalocsai Honvéd Kulturális Egyesület (KLKHK)	Kalocsa	18358061-2-03
Kiskőrös Helyőrség Nyugállományúak Klubja	Kiskőrös	19042099-1-03
Honvéd Nyugdíjas Klub	Szabadszállás	18368747-1-03
Repülők és Rendvédelmi Bajtársi Egyesülete	Kecskemét	19042271-1-03

ÉSZAK-ALFÖLDI RÉGIÓ, Nyíregyháza

Fegyveres Erők és Rendvédelmi Szervek Nyugdíjas Klubja	Nyíregyháza	18808982-1-15
Bocskai István Bajtársi Egyesület	Debrecen	19121303-1-09
Helyőrségi Hagyományőrző Egyesület	Miskolc	19072869-1-05
Nyíri Honvéd Egyesület	Nyíregyháza	18801387-1-15
Szabolcsi Honvéd Műszaki Hagyományőrző Bajtársi Egyesület	Nyíregyháza	18809794-1-15
Nyírbátori Határő Igazgatóság Nyugdíjasai Egyesülete	Nyírbátor	18815256-1-15
Vajányi Lajos Bajtársi Egyesület	Kazincbarcika	19334347-1-05

ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ, Szolnok

Gyöngyös Helyőrségi Nyugállományúak Klubja	Gyöngyös	19132262-1-10
Mátra Honvéd Kaszinó Kulturális Egyesület	Gyöngyös	18574887-1-10
Lenkey-s Bajtársi Egyesület	Eger	18584965-1-10
Karcagi Nagykun Bajtársi Egyesület	Karcag	18838491-1-16
Kablay Lajos Repülő Bajtársi Egyesület	Szolnok	18831470-1-16
Gáspár András Bajtársi Egyesület	Hatvan	19142481-1-10
Nyugállományúak Egyesülete	Jobbágyi	18640979-1-12
Rendvédelmi Nyugdíjasok Bajtársi Egyesülete	Salgótarján	19160205-1-12
Magyar Repülők Bajtársi Egyesülete	Szolnok	18831566-1-16
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Nyugdíjas Rendőrök Egyesület	Szolnok	18829060-1-16

KÖZÉP-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ, Székesfehérvár

Wathay Ferenc Bajtársi Egyesület	Székesfehérvár	18502923-1-07
Honvéd Bajtársi Klub Tata,	Tata	18608012-1-11
Honvéd Bajtársi Egyesület Sárbogárd,	Sárbogárd	18501269-1-07
Tapolca és Környéke Honvéd Bajtársi Egyesülete	Tapolca	18936283-1-19
„Gábor Áron” Nyugállományúak Klubja	Várpalota	18937325-1-19

Perczel Mór Honvéd Hagyományőrző Egyesület Klapka György Honvéd Horgász és Környezetvédő Egyesület „Meggyeserdő” Honvéd Nyugdíjas Klub Veterán Repülők és Ejtőernyősök Fejér megyei Egyesülete Honvéd Bajtársi Klub Pápa, Tatai Tömegsport és Tájfutó Honvéd Sportegyesület	Kisbér Szomód Devecser Székesfehérvár Pápa Tata	18616693-1-11 18605600-1-11 19381071-1-19 18493629-1-07 18927553-1-19 18614828-2-11
NYUGAT-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ, Szombathely Vasi Honvéd Bajtársi Egyesület Zalaegerszegi Honvédklub Határőr Nyugdíjasok Soproni Egyesülete Fegyveres Erők és Testületek Nyugállományú Klubja Szombathelyi Határőr Nyugdíjasok Egyesülete Kőszegi Nyugállományúak Egyesülete Kismegyeri Napóleon Hagyományőrző Egyesület Gyenesdiási Polgárőr Egyesület Csepreg Közbiztonságáért Polgárőr és Bajtársi Egyesület Nagykanizsai Honvéd Egyesület Nagykanizsa 18967872-1-20	Szombathely Zalaegerszeg Sopron Győr Szombathely Kőszeg Kismegyer Gyenesdiás Csepreg	19242983-1-18 18956920-1-20 18534922-1-08 18970836-1-08 18887127-1-18 18895502-1-18 18985476-1-08 19282831-1-20 18017056-1-18
DÉL-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ, Kaposvár Noszlopy Gáspár Honvéd Nyugállományúak Klubja „Zrínyi Miklós” Honvéd Nyugdíjas Klub Honvéd Nyugdíjas Klub Pécs, Bajtársi Egyesület Nagyatád, Marcali Bajtársi Egyesület Magyar Veterán Repülők Szövetsége Somogy Megyei Egyesülete MEBSZ MVRSZ Veterán Repülők és Ejtőernyősök Veszprémi Egyesülete HOHE HZSE	Kaposvár Szekszárd, Szekszárd Pécs Nagyatád Marcali Taszár Budapest Budapest Veszprém Budapest Budapest	18777152-1-14 18854684-1-17 18321531-1-02 18766671-1-14 19196284-1-14 18765553-1-14 18182147-1-43 19017080-1-42 19382027-1-19 19638737-1-42 19805236-1-42

A jogsegélyszolgálat hírei

„Kérdezem, hogy van-e a BEOSZ-nál tisztségviselő, vagy olyan bizottság, aki/ amely figyelemmel kíséri a civil szervezetekre vonatkozó jogszabályi változásokat, és azokat, ha vannak, továbbítja a tagegyesületek részére? Én – de lehet, hogy ezzel nem vagyok egyedül – nem a Magyar Közlönnel kelek, így előfordulhat, hogy lenne teendőm, de nem tudok róla. Kérdésem azért merült fel, mert egy tagtársunk szerint úgy változott a törvény, hogy például civil szervezetnél elnöki funkciót ugyanaz a személy csak egy bizonyos számú cikluson belül tölthet be.”

A civil szervezetekre vonatkozó legfontosabb szabályokat a Polgári Törvénykönyv, az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló (Civil tv.), és a bírósági nyilvántartásukról, valamint az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvény szabályozza. Részletszabályokat tartalmazhatnak egyéb jogszabályok, mint például kormányrendeletek.

(Itt említem meg: a BEOSZ jogsegélyszolgálatja rendszeresen monitorozza a jogszabályok változásait.)

A Ptk. szabályozza a civil szervezetek alapításának, működésének, megszűntetésének kérdéseit. Az alapvető, egyesületekre és alapítványokra vonatkozó rendelkezéseket ugyancsak a Ptk.-ban rögzítették. A Civil tv. az egyéb rendelkezéseket és a közhasznúságra vonatkozó normákat szabályozza. A civil szervezetekre vonatkozó eljárási szabályokat egy külön törvény fogja össze egy szabályrendszerbe. Kormányrendelet rendelkezik a civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről.

Az említett jogszabályok alapján: az elnök megválasztásának ciklusa nincs előírva, annyszor választja meg a tagság, ahányszor csak akarja, illetve a saját alapszabályában állíthat korlátot. Egy korlát van: egy ciklus nem lehet hosszabb öt évnél. Ha az egyesület alapszabálya előírja, hogy hány alkalommal lehet újraválasztani az elnököt, módosítani kell az alapító okiratot.

A konkrét jogszabályhelyeket szívesen megadom az elérhetőségeimen. Elektronikus levélcím: jogsegely.beosz@gmail.com. Elérhetőség: telefonon min-

den hónap második hetében 10–12 óra között, a +3620-978-7685 mobilszámom.

DR. NÁDASDY JÓZSEF,
A JOGSEGÉLYSZOLGÁLAT VEZETŐJE
FOTÓ: BARA ERZSÉBET

Ünnep – teraszon

Egyesületünk, a Veterán Repülők és Ejtőernyősök Veszprémi Egyesülete régi hagyományát kellett a vírushelyzet miatt megszakítanunk. Elődeinktől a keresztségben „karácsony jegyében” nevet kapott programunkat legtöbbször december első hétvégéjére terveztük. Népszerű összejövetelünkön elbúcsúztattuk az óévet, megemlékeztünk az „égi kötelékhez” csatlakozott társainkról, emléklappal, virágokkal köszöntöttük a születésnaposokat.

Amikor legutóbb az időpont közeledtével láttuk, hogy ebből aligha lehet valami, megkérdeztük az „illetékes”

Operatív Törzset, a lakáson kívül tartathatnánk-e mégis összejövetelt. Gyors választ kaptunk: a lehetőség adott, de maximum tíz főig.

Végül egy délelőtti tíz- és egy délutáni hatfős csapat vállalta, hogy megkóstolja a forralt bort, eljön egy jót beszélgetni. Ezután, a kapcsolattartás fontosságá miatt is, e-mailben számoltunk be a történetekről azoknak, akik nem tudtak részt venni a találkozón.

(A fotón balról: Varga Márta, Soós Lajos, Nincsecs Lajos, az idősök világnapja alkalmából adományozott Aranykor Kitüntető Cím arany fokozata miniszteri elismerést ekkor átvevő Vágner Ferenc, Horváth Alajos és Halász Margit.)

SOÓS LAJOS ELNÖK
FOTÓ: GRÁCZKI LÁSZLÓ

Jutaspusztai háttérkép

A hazai katonai repülés legsúlyosabb, 1941 áprilisában Jutaspusztánál bekövetkezett tragédiájáról most, a 80. évfordulón rövid „háttérképpel” idézzük fel az eseményeket.

Második világháború, 1940 decembere: hivatalos kézjegyek kerültek a magyar–jugoszláv örökbarátsági egyezményre. Néhány hónap múlva azonban Hitler „kérésére” mégis német csapatokat engedtünk át Magyarországon, és 1941. április 11-én hadba léptünk Jugoszlávia ellen.

A Duna–Tisza által határolt jugoszláv területek elfoglalásának hadműveletei során a magyar királyi 1. honvéd ejtőernyős zászlóalj alkalmazásával, Bácskában, a Ferenc József-csatorna stratégiai szempontból fontos egyik hídjának elfoglalásával is számoltak. Így került sor a Pápán állomásozó egységek bevetésére, de az esőzések miatt a füves repülőtér talaja felázott, a csapatszállító gépek csak terhelés nélkül voltak képesek levegőbe emelkedni. Április 11-én öt Savoia-Marchetti SM-75 repülőgép kapott parancsot a

Veszprém melletti Jutas repülőtérre történő átrepülésre, melynek talaja köves burkolatú volt.

Április 12-én a távfelderítő repülőosztály Ju-86-os gépe felderítést hajtott végre, és a pilóta jelentette: a hídon jugoszláv katonák tömege, és az átkelő felrobbantásának jele észlelhető. Az események felgyorsultak. A 17 órára szóló bevetési parancs 15 óra 45 perckor megérkezett. A pilóták és a deszant 16 óra 45 perckor beindították a motorokat. Az E-101 lajstromjelű vezérgép – fedélzetén vitéz Bertalan Árpád őrnaggyal, az ejtőernyős-zászlóalj parancsnokával – megkezdte a felszállást, ám hirtelen

meredek emelkedésbe kezdett, elvesztette sebességét, 50-80 méter magasságban átbillent, majd jobbra dőlt, és lapos szögben, működő motorokkal a talajnak csapódott. Húszan azonnal életüket veszítették, 11 katonának még megadta a Teremtő a tűzhaláltól való megmenekülést, 3 ejtőernyősnek csak egy nap haladék adatott...

Az alakulat megnevezése 1941. május 17-től: Magyar Királyi vitéz Bertalan Árpád 1. honvéd ejtőernyős zászlóalj (később ezred).

A baleset helyszínének közelében egy mesterséges dombra építették az emlékezés fordított keresztjét. (A tévhittel szemben nem a sátán, hanem Szent Péter szimbóluma a fordított, más néven, latin kereszt. Az apostol a kivégzésekor, kr. u. 67-ben maga kérte, fejjel lefelé feszítsék meg, mert nem tartotta magát méltónak arra, hogy ugyanúgy haljon meg, mint Jézus.)

Czigler Klára archív felvételén balról: Majthényi Imre hadnagy, Tassonyi Edömér főhadnagy, vitéz Bertalan Árpád őrnagy, Szokolay Tamás hadnagy és Kiss Zoltán hadnagy.

(FORRÁS: ZATKALIK ANDRÁS,
HABORUMUVESZETE.HU, HONVEDELEM.HU)
BH-ÖSSZEÁLLÍTÁS

Herend: el nem múltó kegyelet

A magyar vasúttörténet legsúlyosabb, tíz katona halálát okozó tragédiájára emlékeztünk a herendi vasútállomáson, a járványhelyzet miatt rendkívül szűk körben. Az épület falán lévő emléktáblánál elhelyezte koszorúját Hegyi Gábor önkormányzati képviselő, a Szövetség nevében Esküdt Lajos ny. ezredes koordinációs és Vilner Péter ny. ezredes alapfeladati elnökhelyettes, valamint Ladiszlajdesz László ny. őrnagy, hagyományőrzési, hagyományápolási ügyvivő.

A vasútállomás IV. vágányán álló, az MN 6783 (26. Gépesített Lövészezred, Lenti) katonáit szállító katonai szerelvénybe 1969. január 31-én 7 óra 57 perckor belerohant a 217. számú gyorsvonat. A gyorsvonat vonat- és mozdonyvezetője észlelte a váltó helytelen állását, a mozdonyvezető gyorsfékekezést alkalmazott, de az ütközést nem lehetett elkerülni.

A tragédiában nyolc katona azonnal halálát lelte, egy mozdonyvezetővel

együtt összesen tizenegyen haltak meg. Huszonnyolc katona súlyos, életveszélyes, tizenhat könnyebb sérült szenvedett.

A baleset vétkeseit a Legfelsőbb Bíróság 1969 októberében letöltendő szabadságvesztésre ítélte.

Az azóta minden évben megtartott megemlékezések helyszínén, a vasútállomáson a HM, az MH, a MÁV és a BEOSZ emléktáblát állíttatott. Lentiben, az egykori laktanyában emlékművet emeltek, amelyet a város önkormányzata (az 1975-ös dunai árvíz idején fuldokló bajtársát mentő, és eközben hősi halált halt Radics Péter őrmester szobrával együtt) áthelyezett a Kegyeleti parkba.

VÉPÉ

FOTÓ: H. G., SZOBORLAP.HU

Honvédtiszt, a Világ Igaza

Vitéz Gidófalvy Lajos posztumusz ezredes, a XIII/1 KISKA zászlóalj volt parancsnoka születésének 120. (1901. január 1.) és halálának 76. évfordulóján (1945. január 9.) a XIII. kerületi Gidófalvy utca 7. szám alatti emléktáblánál szűk körben, a korlátozások betartásával emlékeztek koszorúzással az anyalföldi közelet szereplői.

A magyar kormány 1944. szeptember 26-án felállította a nemzetőrséget. Gidófalvy Angyalföld fiataljaiból ezután alakította meg a XIII. kerületi Nemzetőr Századot, ami később Kisegítő Honvéd

Karhatalmi Zászlóaljja szerveződött. Fegyveres csoportjai megakadályozták egyes anyalföldi gyárak leszerelését, katonái őrizték meg a jövő számára a Ferdinánd hidat, a Rákosszentimre pályaudvart, az akkor életet jelentő igazolványokkal látták el a rászorulókat, élmezőnyben a csillagos és védett házak lakóit.

Szűkebb törzsével 1945 januárjának első napjaiban elindult, hogy megmentsék a Dunába robbantástól az aláaknázott Erzsébet hidat. Feltételezhetően január 9-én, a hídnál halt hősi halált.

A Yad Vashem intézet 1996-ban Gidófalvy Lajos posztumusz ezredesét a második világháború során kifejtett embermentő tevékenységéért a Világ Igaza kitüntető címmel ruházta fel. Az újjászerveződött Vitézi Rend 1997-ben felvette tagjai közé, kiemelkedő helytállásáért 1998-ban a Magyar Köztársaság belügyminisztere Bátorságért Érdemjelet adományozott neki.

(Információ: lpe13 FB-oldal és honvedelem.hu.)

ERDŐS LÁSZLÓ

Görgeyről, március idusa után

Hosszú élet adatott meg neki, az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc kiemelkedő személyiségének, hadvezérének. Születésének nemrég volt 203. évfordulója. Kevés szóval, kevés alkalommal, vírus engedte rövidséggel hangozhattak el sorok Görgey Artúr „CV-jéből”, a honvéd tábornokságig, hadügyminiszterségig, „Magyarország teljhatalmú ura” titulusáig, internáltatásáig, „visegrádi remeteségéig”, vegyészeti és történelmi indíttatású műveinek megjelenéséig vezető életútjáról. A családi gyászjelentésről, mely „szomorúan jelenti Görgey Artúrnak e hónap 21-én, életének 99-ik évében bekövetkezett halálát”, s hogy a „kerepesi-uti temetőben helyezik nyugalomra”.

Aznap 1916. május 21-ét írták, éppen-séggel évfordulója volt Budavár ostromának, az általa vezetett honvédseregek fényes győzelmének. Buda várában, a Honvéd Hadimúzeum előtt avatták első lovas szobrát. Történelmünket öntötték volna bronzba? Budapest második világháborús ostromakor bombatalálatban szétszakadt szobortestet a városligeti Sztálin-szoborba öntötték, neves társaival, az Andrássy- és a Tisza-szoborral,

meg a Haditengerész emlékművel együtt. A rendszerváltás után a budavári Fehérvári rondellán 1998-ban újrateremtett alkotás talapzatán egykor a Felvonulási téri Lenin-szobor állt.

Végül citáljunk ide egy anekdotát, a hadtörténész, Hermann Róbert jóvoltából. Mikszáth Kálmánnál járt egy alkalommal az idős Görgey. Az író „katonai talentumának” titkáról kérdezte. A tábornok csupán ennyit mondott: „Nem volt én bennem semmi katonai zseni. Az csak

mese, magyar legenda, mint annyi más. Rendet tartottam a katonáim között, ez az egész, és a fickók derekasán viselték magukat néhányszor. A többi lárifári... Hát az bizonyos, hogy a félelmet sohasem ismertem. Ezzel az egy érzéssel kevesebbet adott a természet, mint a többi embernek.”

(Kismartoni Mátyás felvétele a Fiumei úti sírkertben, Szabóné Varga Erika főhadnagy fotója Szentendrén, az ez-úttal a Kossuth Lajos Nyugdíjas Klub járványtól óvott képviselői nélkül tartott megemlékezésén, a Görgey Artúr lak-tanyában készült. A visegrádi Latinovits Károly villában készített képet a sulinet.hu-nak, a budavári 1935-ös szoboravatás felvételét a Budapest Gyűjteménynek és a kozterkep.hu-nak köszönhetjük.)

M. T. Gy.

